

PROPA Landsmøde 2019

Regioner skærer på befordring

Forbedret indsats for rehabilitering

Nr. 2 Juni 2019

PROPA NYT udgives af Prostatakræftforeningen PROPA og distribueres til foreningens medlemmer samt til hospitaler m.fl. efter bestilling.

Redaktion:

Tonny Clausen (Ansv.), tlf. 29909902
e-mail: toc@propa.dk
Jesper Brunholm, tlf. 29298444
e-mail: jbr@propa.dk
Gitte Blixt (Red.sekr.), tlf. 33127828
e-mail: sekretariat@propa.dk

Redaktionelle retningslinier:

Artikler kan citeres mod kildeangivelse, jf. ophavsretsloven. Artikler dækker ikke nødvendigvis PROPAs synspunkter, ligesom redaktionen ikke påtager sig noget ansvar for de i artiklerne foreslåede behandlinger m.m. Redaktionen forbeholder sig ret til at udelade artikler/indlæg, der er fremsendt uopfordret.

Annoncering:

PROPA NYT optager annoncer, der ikke strider imod Prostatakræftforeningens formål og virke. Redaktionen påtager sig ikke ansvar for kvalitet og anbefalinger for de annoncerede produkter/serviceydelser. For nærmere information kontakt foreningens sekretariat.

Grafisk tilrettelæggelse:

Dorte Hansen
dh@dortehansen.dk
Tryk: KLS Grafisk Hus
Oplag: 4.500

Næste PROPA NYT udkommer

den 1. september 2019

Artikler m.v. sendes til propanyt@propa.dk senest den 15. juli 2019.

Fotos: Jørgen Jørgensen Fotografi © m.fl.

På www.propa.dk kan interesserede se tidligere udgaver af PROPA NYT.

Adresseændring eller afmelding af PROPA NYT: Kontakt foreningens sekretariat på tlf. 33 12 78 28 (kl. 10-14) eller skriv til sekretariat@propa.dk

Indhold

3 Alle bør have lige adgang til den bedste Prostatakræftbehandling

4 Beretning til PROPA Landsmøde Lørdag, 27. april 2019

8 Referat af det ordinære Landsmøde 2019

10 Spændende oplæg på Landsmødet

11 Ny i Landsbestyrelsen

11 PROPA søger

12 PROPA Årsrapport 2018

13 Second Opinion

14 Nedjustering af patientbefordringsniveauet vækker undren

15 Afskaffelse af kilometertaksten giver en millionbesparelse

16 Det handler om dit liv - med diagnosen prostatakræft

18 Vær opmærksom på mundtørhed i forbindelse med kræftbehandling

20 Min Historie

21 Mindeord for Paul Samsøe

22 Opslagstavlen

24 Kort mødeoversigt

25 Mødekalender

28 Prostatakræftforeningen PROPA Landsbestyrelse og suppleanter

29 Regionsbestyrelser og Lokalgrupper

31 Udvalg m.m.

Forsidebillede: En koncentreret landsbestyrelse på PROPAs Landsmøde 2019

Foto: Jørgen Jørgensen ©

Alle bør have lige adgang til den bedste Prostatakræftbehandling

Af Tonny Clausen,
PROPA Landsformand
Foto: Jesper Brunholm

Landsmødet

I dette nummer af PROPA NYT kan du bl.a. finde referat, beretning og årsrapport. Du kan også læse, at forslaget om nye vedtægter, som Landsbestyrelsen fremlagde på Landsmødet, ikke blev sat til afstemning på Landsmødet.

Nogle landsmødedeltagere gav udtryk for ikke at finde kunne mening i/ gå ind for de foreslåede ændringer. Debatten efterlod det indtryk, at Landsbestyrelsen ikke var lykkedes med sin kommunikation af forslaget om nye vedtægter, hvorfor Landsformanden bad dirigenten suspendere mødet en kort periode.

Efter genoptagelse af mødet trak Landsbestyrelsen sit forslag til vedtægtsændringer tilbage. Landsformanden oplyste, at Landsbestyrelsen på baggrund af de fremkomne kommentarer og spørgsmål nu vil arbejde for at kunne fremlægge et justeret forslag til vedtægtsændringer på næste landsmøde. Dette arbejde vil blive igangsat allerede på PROPAs Forårseminar 2019 for at sikre maksimal medlemsindflydelse og forståelse for nødvendige vedtægtsændringer.

5.600 mænd kan fremover spares for biopsier og mange for overbehandling.

Nye europæiske retningslinjer lægger pres på, at MR-scanning indføres i den danske prostatakræftdiagnostik. MR-scanning af alle mænd, der er henvist på mistanke om prostatakræft, vil nemlig medføre, at man kan spare en markant del af de mænd, der hvert år får taget nålebiopsier, for indgrebet, som både er forbundet med ubehag og risiko for alvorlig infektion.

Det er et ønske, PROPA har haft i flere år. I Sverige har man brugt MR-scanning som standard i mange år, men i Danmark er vi forfærdeligt bagud. Som det er nu, bliver der taget for mange og for dårlige biopsier. Derfor er vi glade for de europæiske urologers anbefaling, som kommer til at spare mange mænd for unødige biopsier.

Vi kan derfor kun glæde os over dette store fremskridt.

Sådan har man altid sagt:

- Ifølge Kræftens Bekæmpelse rammer Prostatakræft sjældent personer under 50 år.
- Din læge kan tage en blodprøve, der kan give indikationer på sygdommen.
- I 30-50 % af tilfældene er Prostatakræft IKKE livstruende.
- Der kan være mange bivirkninger ved behandlingen, og derfor vil lægerne i hvert enkelt tilfælde nøje afveje, om risikoen for alvorlige bivirkninger vil være større end muligheden for helbredelse.

MEN virkeligheden er:

- Din læge kan tage en blodprøve, der kan give indikationer på sygdommen. Han er godt nok ikke altid meget for at teste for PSA-værdi.
- I 50-70% af tilfældene er Prostatakræft livstruende.
- Ca. hver 20. af alle mænd dør af Prostatakræft.
- Prostatakræft er den sygdom, der slår næstflest mænd ihjel. Hvert eneste år.

Hvis du vil vide mere så kontakt din lokalforening - vi er her for dig.

PROPA vil i alle sammenhænge gå forrest og støtte op omkring mænds ret til at blive undersøgt, diagnosticeret, behandlet og rehabiliteret efter de højeste standarder.

Venlig hilsen
Tonny Clausen

Beretning til PROPA Landsmøde Lørdag, 27. april 2019

Af Tonny Clausen, PROPA Landsformand

Kære medlemmer, kære gæster!

Velkommen til Landsmøde i Prostatakræftforeningen. Det 19. i rækken. Jeg har glædet mig til at kunne byde jer velkommen til Musholm. For mange af jer vil jeg være ny, så derfor ganske kort:

Jeg hedder Tonny Clausen, jeg er 72 år og fra Roskilde. Jeg er prostatakræftpatient og så har jeg fra december 2018 været Landsformand for PROPA; i Landsbestyrelsen fra årsmødet 2018;

Næstformand fra maj 2018; medlem af kommunikationsudvalget fra efteråret 2017 og formand for Lokalgruppe Roskilde fra januar 2018.

Alle bør have lige adgang til den bedste prostatakræftbehandling

Det er det, vi alle kæmper for hver dag i vort – frivillige – arbejde i Propa.

PROPA skal i alle sammenhænge gå forrest og støtte op omkring mænds ret til at blive undersøgt, diagnosticeret, behandlet og rehabiliteret efter de højeste standarder.

Kontingent og Støtte:

Kontingenter er vores hovedindtægt, og det er derfor helt nødvendigt at fastholde og allerhelst øge kontingent-

indtægterne. Det arbejder vi på. Vi ansøger og modtager årligt støtte fra Sundheds- og Ældreministeriet (i 2018 279.198 kr.) og Kræftens Bekæmpelse (i 2018 – 500.000 kr.) – beløb, som begge kun må anvendes til godkendte aktiviteter. Ud over dette har vi i 2018 modtaget støtte til specifikke kampagner til vores patientinformation fra flere medicinalfirmaer.

Fra 2018 har Kræftens Bekæmpelse i vores samarbejdsaftale indført begrænsninger, der medfører, at vi højst må modtage støtte på 5% af vores omsætning (2 mio. kr.) fra medicinalindustrien (dvs. ca. 100.000 kr.)

PROPA er sammen med andre patientforeninger i dialog med Kræftens Bekæmpelse omkring disse begrænsninger – og Propa har et medlem i forhandlingsudvalget.

I de senere år har vi brugt 3 til 4 gange så meget årligt. Så hvis PROPA fortsat skal gennemføre større medlemsprojekter, så skal vi ud at finde andre donatorer.

En af måderne er arv og gaver fra medlemmerne, søgning af private fonde eller søgning af mere støtte fra regioner og stat til vores sygdomsbekæmpende frivillige indsats i det forebyggende arbejde og til vores patientstøtte.

PROPAs medlemmer

I Propa har vi – som i alle andre foreninger – svært ved at fastholde endelige og vores medlemstal. Primo 2018: 3.347 (inkl. pårørende, støtte og firmamedlemsskaber) Ultimo 2018: 3.342 (inkl. pårørende, støtte og firmamedlemsskaber)

Det er utifredsstillende, og vi har derfor rigtig mange nye ideer og projekter under udarbejdelse, herunder bl.a.:

- PROPA Oplysningspakke til alle ny-diagnosticerede
- Opdatering og udvikling af vores hjemmeside
- Styrkelse af vores indsats for at udbrede kendskabet til vores (alvorlige) sygdom

Det gør vi bl.a. ved at være mere åbne og hermed blive MEGET mere synlige overalt - lokalt, regionalt og fra PROPAS Landsorganisation

Medlemsaktiviteter:

Medlemsaktiviteterne i vore lokalforeninger er virkelig et lyspunkt i PROPAs arbejde.

I 2018 afholdt lokalforeningerne mere end 300 arrangementer – en stigning på mere end 25%.

Antallet af lokalforeninger er gået frem fra 19 ved starten af 2018 til 24 ved udgangen af året, herunder afdeling på Bornholm. Velkommen til alle nye lokalafdelinger

OG fremgangen ser ud til at fortsætte her i 2019

STOR TAK for det kæmpearbejde, der udføres af vore frivillige landet over, i lokalforeninger, pårørendegrupper og selvfølgelig også til vores patientstøtter. *Slide nr. 1, næste side*

Nye vedtægter på vej!

MasterClass i november 2018 blev en øjenåbner for PROPA

Et udbytterigt seminar for PROPA frivillige, MasterClass2018, satte virkelig tanker i gang blandt deltagerne. Alle drog hjem med gode værktøjer til det fremtidige arbejde i lokalforeninger, regions- og landsbestyrelse. Men sammen med inspiration gav seminaret også anledning til refleksion og selvansagelse. Helt tydeligt var vore vedtægter ikke hensigtsmæssigt udformet som grundlag for den styrkelse

- 300 arrangementer – en stigning på mere end 25%
- Lokalforeninger 19 -> 24

STOR TAK til alle

1

Screening & biopsi

- nuværende screeningsmetoder er usikre!
- nye metoder skal findes!
- nye retningslinier omkring MR scanning i forbindelse med biopsier

Artikel fra Sundhedspolitisk Tidsskrift 25-04-2019

Naturmedicin

- Følger Sundhedsstyrelsens regler – også for medicinsk cannabis

3

www.propa.dk

5

Forslag til nye vedtægter	Eksisterende vedtægter
Stk. 11. Hovedbestyrelsen udpeger medlemmer til Prostatakræftfonden og fagråd, herunder: Økonomiudvalg, Medicinudvalg, Markedsføringsudvalg, Aktivitets- og Frivilligudvalg, Patientstøtteudvalg og Pårørendeudvalg. Stk. 12. Hovedbestyrelsen kan beslutte honorar til bestyrelse og udvalg samt ansætte lønnet personale. Hovedbestyrelsen kan lægge opgaver uden for foreningen og honorere disse opgaver. Dette gælder såvel administration, enkeltopgaver som løbende opgaver. Landsbestyrelsens ændringsforslag: Stk. 12 Hovedbestyrelsen kan indenfor rammerne af skatte Lovgivnings bestemmelser om beskatningsfri betalinger i foreninger og foreningens budgetter beslutte størrelse og omfang af omkostningsdækning, godtgørelser og honorarer til bestyrelser, frivillige og udvalg. Hovedbestyrelsen kan ansætte lønnet personale i foreningen. Hovedbestyrelsen kan lægge foreningsopgaver uden for foreningen og honorere disse opgaver. Dette gælder såvel administration, enkeltopgaver som løbende opgaver. Stk. 13. En afgående bestyrelses funktionsperiode ophører ved Landsmødets afslutning.	14. Landsbestyrelsen udpeger medlemmer til Prostatakræftfonden og fagråd, herunder medicinudvalg og kommunikationsudvalg. Antallet af medlemmer i råd og udvalg og overordnede arbejdsopgaver fastlægges af Landsbestyrelsen.

2

PROPA arbejder for alle de ca. 50.000 danske mænd, der lever med diagnosen prostatakræft, ved at påvirke sundhedssystemet med krav om forbedringer i behandling og rehabilitering

www.propa.

4

- Ingen ansøgninger
- Ingen prisuddeling

www.propa.dk

6

Der lyttes opmærksomt til formandens beretning

af regioner, lokalforeninger og patient- og pårørendegrupper, som alle finder nødvendig.

PROPA leder, som så mange andre frivillige foreninger, under faldende medlemstal, og vort fremtidige arbejde som patientforening for prostatakræft og deres pårørende er helt afhængig af, at denne udvikling vendes.

Vedtægterne har derfor fået et grundigt eftersyn. Og resultatet vil I blive præsenteret for senere her i formiddag.
Slide nr. 2, forrige side

Projekter og aktiviteter i 2018

Vores mission er uændret: **Vi skal udbrede kendskabet til sygdommen og støtte op om patienter og pårørende.**

Vi har siden 2017 arbejdet på at udvikle en Prostataguide, hvor man via vores hjemmeside kan finde støtte til at overskue sin aktuelle situation og se, hvilke behandlingsmuligheder, der kan komme på tale i det videre forløb. Udvikling af Guiden har været betydeligt mere omfattende end forudset. Dette har medført betydelige forsinkelser – MEN på trods af alle bump på vejen ser Prostataguiden nu endelig ud

til at blive en realitet.

Vi deltog i Folkemødet 2018, og vi stillede op i debatter og satte fokus på behandlingen af vores sygdom over for politikerne. På vores stand var der informationsmateriale om PROPA.

PROPAs aktiviteter på Folkemødet i 2019 bliver meget begrænset. Aktiviteten er meget omkostningstung, og udbyttet står måske ikke helt i forhold til udgifterne. Eventuelt med deltagelse af Landsformanden 1 dag, også for at møde NY lokalforening, Bornholm.

I Kræftens Bekæmpelse deltager vi i patientforeningsmøderne. Her er der også indledt et Erfa-samarbejde, hvor vi har erfaringsudveksling med de øvrige patientforeninger

Udvalgene

Der har i 2018 været nedsat 3 stående udvalg:

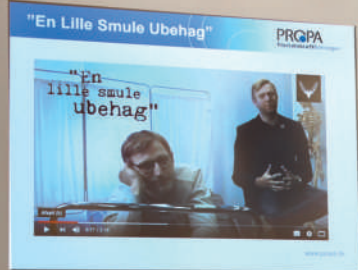
1. Forretningsudvalget, der består af 4 landsbestyrelsesmedlemmer, som forbereder landsbestyrelsesmøderne.

2. Kommunikationsudvalget, der først og fremmest tager sig af PROPA NYT og vores brochurer. Vi er 3 i redaktionen og har nogen hjælp udefra til artikler, grafisk tilrettelæggelse, korrektur og trykning. Bladet trykkes i ca. 4.200 eksemplarer 4 gange årligt til medlemmerne og bl.a. hospitaler. Kommunikationsudvalget beskæftiger sig derudover med PROPAs hjemmeside og Facebook.

3. Medicinudvalget har i 2018 haft 6 medlemmer, der følger med i, hvad der kommer af ny medicin og behandlingstilbud. Vi har fået 2 medlemmer med i Medicinrådets Fagudvalg og er på den måde med til at varetage patienternes interesse for at få den bedste medicin til rådighed.

PROPAs holdninger til:

Screening og biopsi: Det er fortsat PROPAs holdning, at nuværende screeningsmetode PSA er usikker. Vejen frem er selvfølgelig en bedre "PSA-test". Der findes i øjeblikket en forbedret test, kaldet Stockholm3. Udover PSA måles nogle DNA-profiler,

Videovisning af teaterforestilling

som mistænkes for at øge kræftrisiko. Desuden inddrages familiedisposition. Stockholm3 har færre falske positive og falske negative resultater end PSA alene. Metoden anvendes i Sverige, men er ikke endnu dokumenteret brugbar i Danmark. **Så her er vi et uland, det er flovt.**

Samtidigt skal vi satse på bedre og hyppigere MR-scanninger. De mindsker behovet for biopsier, fordi en kræftknode sommetider kan udelukkes med scanningsbilledet. De mindsker også antallet af nødvendige biopsier per gang, fordi lægen ved, hvor de mistænkelige områder er. Udviklingen kræver investering i scannere og uddannelse af de fagpersoner, der vurderer billeder. Det kan kun gå for langsomt.

Slide nr. 3, side 5

Senest er der kommet nye retningslinier fra EAU – Europæiske Urologers Forening. Disse bør også blive DANSKE standarder, og PROPAs vil arbejde herfor.

Naturmedicin: Her følger PROPAs sundhedsstyrelsens regler for anvendelse

delse – herunder debatten om brug af medicinsk cannabis. Resultaterne har tilsyneladende ikke været overvældende gode, og forventningerne er tilsyneladende nedjusteret.

Vi oplever landet over, at lokalafdelinger bliver mere synlige i lokalpresse og -TV.

Den udvikling skal vi være klar til at understøtte.

Slide nr. 5, side 5

En helt oplagt mulighed herfor er Teaterforestillingen, "En lille smule ubehag", som Teater Svalegangen, Aarhus, har opført i marts/april 2019.

I en komisk cancer-monolog sætter teatret i forestillingen "En lille smule ubehag" om mænd og prostatakræft fokus på det gode liv. Sygdommen, som hvert år rammer 4.500 mænd og er den mest udbredte kræftform blandt mænd, er forbundet med en stor grad af tabu. Og det er netop det tabu, forestillingen gør op med. Mænd taler jo ikke om sygdom - de er programmeret til at være de stærke og tavse.

Problemet er bare, at det kan være livsfarligt, hvis man undlader at gøre noget. I stykket "En lille smule ubehag" bliver denne adfærd sat på spidsen.

PROPAs ser meget gerne, at forestillingen vil kunne komme på 2020 TOUR – det arbejder vi på sammen med Teater Svalegangen.

Beretning for Prostatakræftfonden

I PROPAs NYT nr. 4 2018 var der indrykket indkaldelse af nye ansøgninger. Fondsbestyrelsen har i 2018 ikke modtaget ansøgninger og kan derfor ikke uddele legatportioner i år. Til efteråret vil vi forsøge igen, så vi atter kan uddele støtte til kompetenceudvikling inden for vores sygdom.

Slide nr. 6, side 5

Åbenhed omkring vores sygdom

Slide nr. 4, side 5

PROPAs arbejder for alle de ca. 50.000 danske mænd, der lever med diagnosen prostatakræft, ved at påvirke sundhedssystemet med krav om forbedringer i behandling og rehabilitering.

Inkontinens og Impotens, som er helt almindelige bivirkninger efter operation eller strålebehandling, er jo ikke de mest oplagte emner at snakke om med venner, bekendte endsige ved familiemiddagen.

MEN bivirkningerne ER der jo, og det er helt nødvendigt, at tingene drøftes.

Her ligger en stor opgave for PROPAs, og derfor er f.eks. vor deltagelse i radioprogrammet Recepten på DR1 vigtig.

Det er også af stor betydning, at et PROPAs-medlem Carsten Philipsen, i forbindelse med sin deltagelse i Vild Med Dans 2018 "Knæk Cancer aften", er åben omkring sygdommen.

Ligesom Daniel Nyegaard i sin marathongolf i juni 2018 slog 993 golfslag for PROPAs – for åbenhed omkring prostatakræft.

Sådan har man altid sagt:

- Ifølge Kræftens Bekæmpelse rammer Prostatakræft sjældent personer under 50 år
- Din læge kan tage en blodprøve, der kan give indikationer på sygdommen
- I 30-50 % af tilfældene er Prostatakræft IKKE livstruende
- Der kan være mange bivirkninger ved behandlingen, og derfor vil lægerne i hvert enkelt tilfælde nøje afveje, om risikoen for alvorlige bivirkninger vil være større end muligheden for helbredelse

MEN virkeligheden er:

- Din læge kan tage en blodprøve, der kan give indikationer på sygdommen. Han er godt nok ikke altid meget for at teste for PSA-værdi
- I 50-70% af tilfældene er Prostatakræft livstruende
- Ca. hver 20. af alle mænd dør af Prostatakræft
- Prostatakræft er den sygdom, der slår næstflest mænd ihjel. Hvert eneste år!

Referat af det ordinære Landsmøde 2019

Referent: John Pedersen, PROPA bestyrelsesmedlem i Nordsjælland

Landsformand Tonny Clausen bød velkommen, og vi sang: "Den danske sang er en ung blond pige..."

1. Advokat Michael Sønderskov blev foreslået som dirigent og blev valgt. Dirigenten overtog ledelsen af landsmødet for først at konstatere, at alle formalia var overholdt. Dirigenten foreslog, at dagsordenens punkt 6 (om medlemskontingenter) fremrykkes og behandles som punkt 4, hvilket blev vedtaget. Endvidere blev de 6 regionsformænd valgt som stemmetællere. Herefter gav dirigenten ordet til landsformanden.

2. Tonny Clausen aflagde landsbestyrelsens beretning for Prostatakræftforeningen og Prostatakræftfonden. Beretningen kan læses i PROPA NYT 2/2019. Mogens Mathiesen argumenterede for, at PROPA styrker sin indsats for at fremme screening for prostatakræft. Landsbestyrelsens beretning blev herefter godkendt.

3. Landsformanden fremlagde årsrapport for 2018. Årsrapporten forelå som bilag til mødet og kan læses i PROPA NYT 2/2019. Marianne Kibernich havde et spørgsmål om en formulering i revisionsrapporten. Landsformanden oplyste, at der blot var tale om en standardformulering. Jens Nielsen fik besvaret et opklarende spørgsmål om opsplitning af 2 indtægtsposter i regnskabet. Endvidere foreslog han, at også foreningens budget fremlægges til godkendelse. Landsformanden svarede, at spørgsmålet er vedtægtsbestemt, og at det indgår i landsbestyrelsens forslag til vedtægtsændringer, jf. særskilt punkt på dagsordenen. Endvidere besvarede landsformanden et spørgsmål fra Gert Christensen om

møde- og rejseudgifter. Endelig havde Jørgen Dal en generel kommentar om revisionspåtegninger. Herefter blev årsrapporten godkendt.

4. Landsbestyrelsens foreslog følgende justeringer af medlemskontingenter for regnskabsåret 2020: For en person ændres kontingentet fra 275 til 285 kr. For en familie/husstand ændres kontingentet fra 350 til 450 kr. For et firma/erhvervsmedlem ændres kontingentet fra 5000 til 5200 kr. Hittidige kontingenter for pårørende, 200 kr. og for støttemedlemmer, 250 kr. fortsætter uændrede, men kan ikke nytegnes. Landsbestyrelsens forslag til ændringer af medlemskontingenter blev vedtaget. Gældende fra 01.05.2019.

5. Landsbestyrelsens forslag til gennemgribende ændringer og modernisering af PROPAs vedtægter blev fremlagt af Børge Munksgaard. Landsbestyrelsens forslag med tilhørende bemærkninger forelå som bilag til dagsordenen og har været fremlagt på www.propa.dk.

Et enkelt medlem har rettidigt fremsendt ændringsforslag til landsbestyrelsens forslag. Forslagsstilleren har efterfølgende trukket sine ændringsforslag tilbage, men landsbestyrelsen har fundet ændringsforslagene så konstruktive, at en række elementer herfra er indarbejdet i landsbestyrelsens forslag.

I forbindelse med Børge Munksgaards fremlæggelse af forslaget til vedtægtsændringer, fremkom der en række kommentarer:

2 mødedeltagere mente, at forslaget til ny formålsparagraf var blevet for enkel og intetsigende.

1 mødedeltager mente, at der burde være en vedtægtsmæssig begrænsning

for, hvem der kan melde sig ind i foreningen.

2 mødedeltagere mente, at landsbestyrelsens begrundelser for at flytte landsmødet fra forår til efterår ikke var tilstrækkelige.

2 mødedeltagere foreslog, at både årsrapport og budget fremlægges til godkendelse på fremtidige landsmøder.

1 mødedeltager var kritisk over for den foreslåede procedure for valg til regionsbestyrelser.

Asbjørn Rasmussen præsenterede et skriftligt forslag til justering af forslaget til ny paragraf om oprettelse og nedlæggelse af lokalafdelinger.

1 mødedeltager anmodede om, at nye vedtægter udformes, så regionerne ikke får problemer med at oprette bankkonti.

1 mødedeltager foreslog, at den fastsatte øvre grænse for medlemsantallet i regionsbestyrelser hæves eller fjernes.

1 mødedeltager gjorde opmærksom på, at det med de hittidige vedtægter kan være problematisk at få godkendt en lokalafdeling af hjemstedskommunen.

1 mødedeltager foreslog, at foreningen vedtægtsmæssigt får en kasserer.

1 mødedeltager foreslog, at det overvejes at indføre digitale medlemsafstemninger om f.eks. godkendelse af regnskab.

En del af de nævnte spørgsmål og bemærkninger blev besvaret og kommenteret af Børge Munksgaard, Jesper Brunholm og Tonny Clausen.

På baggrund af bemærkningerne fra mødedeltagerne valgte dirigenten at udsætte mødet nogle få minutter for at give landsbestyrelsen mulighed for at tage stilling til, hvorvidt forslaget til vedtægtsændringer skulle bringes til afstemning på det foreliggende grundlag. Efter genoptagelsen af mødet trak landsbestyrelsens sit forslag til vedtægtsændringer tilbage. Landsformanden oplyste, at landsbestyrelsen på baggrund af de fremkomne kommentarer og spørgsmål nu vil arbejde for at fremlægge et justeret forslag til vedtægtsændringer på næstelandsmøde. Dette arbejde vil blive igangsat allerede på PROPAs Forårsseminar 2019 for at sikre maksimal medlemsindflydelse og forståelse for nødvendige vedtægtsændringer.

6. Landsformanden orienterede om aktivitetsplan og budget for 2019. Sammenlignet med 2018 forventes et næsten uændret indtægtsniveau. Aktivitetsomkostninger ventes øget med godt 100.000 kr., og foreningens nettoresultat for 2019 ventes at blive ca. 20.000 kr.

Jørgen Hartvig Jørgensen spurgte om tilskudsrammer for tilskud fra Kræftens Bekæmpelse og bad generelt om længere tidsfrister for at søge tilskudsmidler. Tonny Clausen besvarede spørgsmålene.

7. Valg af 4 bestyrelsesmedlemmer til landsbestyrelsen – ud over de 6 regionsformænd, der er fødte medlemmer: Landsbestyrelsen foreslog Tonny Clausen, landsformand, Svend Erik Bodi, bestyrelsesmedlem, Eva Mott, best. medl. /pårørende repr. og Niels Einer-Jensen, formand f. Medicinudv. Alle blev valgt for 1 år.

8. Valg af suppleanter til landsbestyrelsens medlemmer, som nævnt under punkt 7: Landsbestyrelsen foreslog Hans Jakob Helms, Hovedstaden og Per Thorsen, Midtjylland. Begge blev valgt. Endvidere blev det vedtaget, at landsbestyrelsen bemyndiges til at udpege yderligere 2 suppleanter.

Landsbestyrelsen - fra venstre: Jesper Brunholm, Tonny Clausen, Eva Mott, Poul Erik Andersen, Ole Hansen, Viggo Munck, Niels-Ejner Jensen, Børge Munksgaard, Ole Jensen, Svend Erik Bodi

9. Foreningens revisor, HR REVISION, Roskilde, blev genvalgt.

10. Der var 2 kandidater til posten som kritisk intern revisor for foreningen: Axel Petersen, tidl. landsformand og Arne Ellrup, hidtidigt medlem af landsbestyrelsen. Axel Petersen blev valgt.

11. Eventuelt. Landsformanden oplyste, at landsbestyrelsen har udnævnt den tidligere landsformand, Axel Petersen, til æresmedlem af PROP. Mødedeltagerne kvitterede med stående bifald.

Ejner Børsting takkede landsbestyrelsen - og især arbejdsgruppen vedr. vedtægtsændringer, for den store arbejdsindsats, idet han håbede at dette arbejde videreføres. Også dette affødte mødedeltageres bifald.

Herefter kunne dirigenten afslutte landsmødet. Landsformanden takkede dirigenten for god mødeledelse og mødedeltagerne for en konstruktiv debat.

Efterfølgende samledes den nyvalgte landsbestyrelse til konstituering.

Konstituering af den nye Landsbestyrelse skete på møde umiddelbart efter Landsmødet d. 27.4. kl. 16:30.

Landsformand	Tonny Clausen +)	
Næstformand	Børge Munksgaard +)	
Bestyrelsesmedlem	Svend Erik Bodi +)	Formand for Økonimiudvalg (ØU)
Bestyrelsesmedlem	Niels-Ejner Jensen	Formand for Medicinudvalg (MU)
Bestyrelsesmedlem	Eva Mott,	Formand for Pårørendeudvalg (PÅU)
Bestyrelsesmedlem	Poul Erik Andersen	Regionsformand Sjælland
Bestyrelsesmedlem	Jesper Brunholm +)	Regionsformand Hovedstaden
Bestyrelsesmedlem	Ole Jensen	Regionsformand Nordjylland
Bestyrelsesmedlem	Ole Hansen	Regionsformand Midtjylland
Bestyrelsesmedlem	Viggo Munck	Regionsformand Fyn

+) Valgt til Forretningsudvalget (FU)

Alle øvrige planlagte udvalg afventer udvikling som direkte følge af Landsmøderesultat

Spændende oplæg på Landsmødet

Af Jesper Brunholm,
Formand for Region
Hovedstaden og
medlem af Kommuni-
kationsudvalget

På landsmødet var der om eftermiddagen afsat tid til 3 aktuelle oplæg med relation til foreningens arbejde.

Psykolog Per Leo Nielsen var programsat som den første med et oplæg om "Kritisk livstruende sygdom og psykiske reaktionsmønstre". Oplægget skulle samtidig fungere som optakt til det efterfølgende oplæg af Eva Mott fra foreningens Pårendeudvalg.

Uheldigvis var Per Leo Nielsen blevet fanget i Helsinki af pilotstrejken i SAS og havde derfor været nødt til at melde afbud.

Eva Mott kom derfor på som den første. Hun startede med at beskrive lidt af indholdet fra Per Leo Nielsens oplæg, fordi det havde stor relevans for hendes eget oplæg. Det klarede hun rigtig flot - jeg tror, at mange fik en viden, de selv kan bruge, når ting bliver uoverskuelige.

Eva's eget indlæg handlede om planer og visioner for arbejdet med pårørende-området i Prostatakræftforeningen. Under titlen "Når én får kræft - bliver alle i familien ramt" fik vi et indblik i, hvad der rør sig samfundsmæssigt, drømmene for fremtiden blandt pårørende og arbejdet i hendes udvalg.

Vi fik en god indføring i de mange tanker og ideer, der er til at udvikle og forstærke den indsats, som Pårendeudvalget arbejder med.

Det er et arbejde, der kræver ressourcer fra frivillige, der vil gøre en indsats. Derfor efterlyser Eva frivillige, for der er brug for flere hænder for at kunne styrke arbejdet.

Dagens hovedtaler

Som dagens hovedtaler var vi så heldige at have besøg af Karin Friis Bach, formand for Dansk Selskab for Patientsikkerhed og formand for Sundhedsudvalget i Danske Regioner.

Vi fik en spændende introduktion til den nye sundhedsreform med nogle vinkler, der var klart anderledes end det, vi typisk har fået via pressen. Vi fik information om politiske processer, dilemmaer og udfordringer, der vanskeliggør vejen frem, når reformen skal implementeres.

Reformen vil nedlægge de fem regionsråd og fjerne 205 politiske poster.

Men i regeringens sundhedsreform indføres 51 nye bestyrelsesposter til politikere, embedsmænd, patienter m.fl. Dertil kommer mere end 300 poster i de nye sundhedsfællesskabers politiske overbygning samt et sted mellem 287-630 poster i de nye patient- og pårørenderåd på landsplan.

Man nedlægger med andre ord 5 regionsråd og 5 sundhedskoordinationsudvalg og opretter i stedet 6 nye bestyrelser, 21 sundhedsfællesskaber og 21 patient- og pårørenderåd.

Men i dag er der allerede stort fokus på at inddrage danskerne i beslutningsprocessen. Samtlige regioner har allerede i dag en lang række borgerinddragende initiativer. Det er alt fra borgermøder til samtalefora, bruger- og patientråd mv.

I forlængelse af Karin Friis Bach's oplæg var der sat tid af til en spørgerunde. Der var helt naturligt et stort fokus i forsamlingen på diagnosticering og screening for prostatakræft - og en meget lydhør Karin, der personligt har prostatakræft tæt på livet.

Især kom interessen og snakken til at samle sig om Stockholm 3 metoden til diagnose af prostatakræft. En diagnosticeringsmetode, som Karin Friis Bach lovede, at hun vil grave mere i i sundhedssystemet.

Eva Mott i fuld gang med sit oplæg

Karin Friis Bach informerer forsamlingen om Sundhedsreformen

Ny i Landsbestyrelsen

Svend Erik Bodi, 73 år

Jeg er gift og har 2 døtre og 2 børnebørn. Jeg er med i rigtig mange ting, fordi jeg synes, det er sjovt og spændende, og så holder det mig i gang.

Jeg fik konstateret Prostatakræft i 2014 og blev opereret på Odense Universitetssygehus, hvor de fjernede Prostata. Efterfølgende kunne jeg ikke holde på vandet og efter 2 års forgæves forsøg på at blive tæt, fik jeg opereret 2 balloner ind til at hjælpe med at holde på vandet. Det virker rimeligt godt. Fra at bruge 10 – 12 bleer om dagen, bruger jeg nu kun 1 – 2 bleer om dagen. Jeg blev også impotent og efter forsøg med forskellige medikamenter uden succes, fik jeg en penispumpe, som virker, når det passer mig.

Jeg klarede mig rigtig godt og syntes ikke, jeg havde brug for at være medlem af PROPA eller andre fællesskaber. Jeg er meget aktiv med badminton, tennis, fodbold, natteravn, sejlere og meget mere.

Nogen sagde til mig, at jeg kunne være til hjælp for andre, og derfor meldte jeg mig ind i PROPA. Jeg gør gerne et stykke arbejde for at gøre livet lettere for andre med Prostatakræft. Kan jeg ikke gøre andet, kan jeg prøve at smitte andre med mit gode humør og mit positive livssyn.

Den dårlige nyhed er, at jeg ikke kan holde på vandet og er impotent som følge af operationerne. Den gode nyhed er, at jeg lever, jeg har det godt, jeg har et godt humør, jeg har ingen søvnløse nætter, jeg kan gøre, hvad jeg har lyst til, jeg er overbevist om, at jeg nok skal klare det, og jeg har lovet mit barnebarn ikke at dø af det.

Jeg mener, at PROPA kan være med til at udbrede kendskabet til Prostatakræft og sørge for, at os der bliver ramt af Prostatakræft får den bedst mulige behandling. Det er vigtigt, at Prostatakræft bliver opdaget så hurtigt som muligt, så nødvendig

behandling kan udføres inden det er for sent.

Det er også vigtigt at være opmærksom på, at Prostatakræft ikke nødvendigvis udvikler sig, og at man sagtens kan leve med kræften i mange år uden at blive generet af den. Mange dør af noget helt andet, uden nogensinde at mærke noget til kræften. Her er der et budskab, der virkelig skal bredes ud.

PROPA
Prostatakræftforeningen

Søger

Vi ønsker at styrke vores økonomifunktion!

**Vi søger frivillige med solid indsigt i
økonomistyring og regnskab**

**Interesseret? Og har du lyst til at høre, hvad det går ud på - så
kontakt Landsformand Tonny Clausen på mail: toc@propa.dk**

PROPA Årsrapport 2018

Årsregnskabet findes i sin helhed på PROPAs hjemmeside,

<https://www.propa.dk/propa-aarsrapport-2018/>

hvorfor vi her alene bringer Årsrapporten i overskrifter.

Regnskab 2018

Vores resultat for 2018 ligger meget tæt på budget for året. + 12.869 kr mod budgetteret +50.000 kr.

Indtægter

Vi har igen i 2018 måttet konstatere faldende kontingentindtægter - en væsentlig del dog pga. afskrivning på gamle restanter, 35.248 kr.

Det ser dog ud til at faldet i medlemstallet er ved at stagnere:

Primo 2018: 3.347 (incl. pårørende, støtte og firmamedlemsskaber)

Ultimo 2018: 3.342 (incl. pårørende, støtte og firmamedlemsskaber)

Foreningens tilskud fra Kræftens bekæmpelse (KB) var for 2018 steget til 500.000 kr. - ligesom vi også har modtaget delvis støtte til særlige medlemsaktiviteter på i alt ca. kr. 125.000. For 2019 modtager PROPA 550.000 fra KB.

Til gengæld har KB i vores nye samarbejdsaftale begrænset vores muligheder for at modtage projektstøtte til

patientinformation fra medicinalindustrien. Denne blev reduceret til kun at måtte udgøre 5% af vores omsætning - svarende til ca. 100.000 kr.

PROPA er sammen med andre patientforeninger i dialog med Kræftens Bekæmpelse omkring disse begrænsninger - og PROPA har et medlem i forhandlingsudvalget.

Både nu og fremover vil vi fokusere på at skaffe flere midler fra fonde, arv og støtteindsamlinger.

Udgifter

PROPAs samlede **Aktivitetsudgifter** for 2018 er faldet med ca. 50.000 kr.

Med det er på de "forkerte" poster.

Udgifter til oplysningsaktiviteter er faldet med 80.000 kr., medens vores møde- og rejseudgifter til Bestyrelse, Udvalg og Regionsafdelinger er steget væsentligt. Med næsten 100.000 kr. Det er ikke tilfredsstillende - og det gør vi noget ved.

Landsbestyrelsen nedsætter fra 1. maj rejsegodtgørelse ved kørsel i egen bil fra statens HØJE takst, kr.3.56/km til statens LAVE takst, kr. 1.98/km. Forventet besparelse i 2019 ca. 70.000 kr. Herudover er vi allerede i gang med - når det er muligt - at afholde møder elektronisk, både som telefonmøder og via Skype. Besparelser herfra vil vi bruge til styrkelse af oplysningsaktiviteter.

PROPA NYT er igen i 2018 udkommet 4 gange. Fremstillingsprisen pr. blad inklusive porto er ca. 20 kr. pr. medlem i kvartalet. PROPA NYT er også en vigtig del af vores indsats på information til hospitalernes urologiske afdelinger og andre samarbejdspartnere, fx Sundhedscentre landet over. Vores hjemmeside www.propa.dk er også en vigtig medlemskontakt, som bliver opdateret løbende med mange informationer om PROPA, ligesom Facebook giver mange nye muligheder i vores kommunikation med medlemmerne.

Hjemmesiden trænger til en "make-over", så det arbejder vi også på at finde midler til.

Desuden gør vi en betydelig indsats med vores brochurer på hospitaler m.v.

Foreningens samlede **Administrationsomkostninger** er helt på linie med 2017: 565.000 kr.

Nettoresultatet for 2018 bliver således +12.869 kr.

PROPAs formue

er øget med årets overskud, 12.869 og udgør nu 1.197.598 kr.

Gæld: Heri er afsat det indgåede, men endnu ikke anvendte beløb til Prostatakræftguiden på 151.250 kr.

Indtægter

PROPA
Prostatakræftforeningen

	2018 Kr.	2017 Kr.
Indtægter		
Medlemskontingenter	748.509	864.100
Tilskud fra Kræftens Bekæmpelse	500.000	399.208
Tilskud fra fonde, legater, sponsorer, gaver	271.350	298.750
Tilskud fra tips- og lottomidler, driftspuljen	279.198	219.237
Tilskud fra biblioteksstyrelsen	20.943	17.127
Gaver, støttebeløb m.v.	76.571	50.400
Deltagerbetaling - årsmøde	18.300	17.700
Momsrefusion	63.984	55.413
Renter	7	248
Diverse	61.952	84.933
Indtægter i alt	2.040.814	2.007.116

Aktivitetsudgifter

PROPA
Prostatakræftforeningen

	2018 Kr.	2017 Kr.
Aktivitetsudgifter		
Årsmøde og generalforsamling	-131.066	-180.615
Seminar	-153.167	-159.341
Mødeudgifter til bestyrelse, udvalg, regionsafdelinger	-301.613	-218.256
Rejseudgifter til bestyrelse, udvalg, regionsafdelinger	-303.199	-288.440
Nye publikationer m.v.	-14.527	-40.662
Fremstilling og distribution af PROPA Nyt	-289.813	-270.187
Propa hjemmeside	-9.896	-16.993
Oplysningsaktiviteter	-259.465	-339.687
Aktivitetsudgifter i alt	-1.462.746	-1.514.181

Second Opinion?

Af Niels Einer-Jensen,
formand for
Medicinudvalget

Second Opinion er et begreb, der ofte anvendes i sundhedsdiskussioner. Det dækker over, at en patient indhenter en vurdering af sin sygdom og dens behandling fra en ny læge. Det kan en patient få lyst til, hvis han/hun føler mangel på respekt eller viden hos lægen, eller hvis patienten tvivler på lægens eller behandlingens kvalitet. Det er min fornemmelse, at begrebet second opinion anvendes om flere forskellige muligheder, og at der hersker tvivl om patientens rettigheder.

Der findes i Danmark en speciel regel, der omtales som 'second opinion', men som egentlig skulle kaldes eksperimentel behandling. Hvis en læge føler, hans/hendes evner og muligheder for at behandle en kræftsygdom er udtømte, kan lægen søge et specielt nævn om en second opinion. Hvis ansøgningen godkendes, vil patienten blive overført til gratis behandling på et andet dansk eller udenlandsk hospital. Læg mærke til, at det er lægen, der anser sine muligheder for udtømte. Det er en gratis ordning, den benyttes af nogle hundrede danske kræftpatienter hvert år. Det er sjældent denne ordning, patienter tænker på, når de taler om second opinion.

Enhver kan bede om en second opinion fra en anden læge eller syge-

hus i ind- eller udland. Problemet er, at det i princippet ikke er gratis, for det er ikke en rettighed. Både i Danmark og andre steder, kan det blive opfattet som en privat konsultation, der koster kassen. Måske vil den nye læge forlange scanninger og laboratorieanalyse og flere konsultationer. Det er dyrt, men dejligt – så vær altid sikker på, at du ved, hvad du kaster dig ud i. Hver region har et patientkontor, der kan fortælle om dine muligheder. Det er vigtigt at ansøge og få bevilling på forhånd.

Nogle behandlende læger bliver sure, når en patient beder om hjælp for at få en second opinion. Det kan de ikke tillade sig, for du kæmper for din overlevelse. Det burde lægen kunne forstå uden at blive tøsefornærm. Det er min opfattelse, at du ikke skal være bange for at spørge – hvis lægen bliver fornærm, er det på høje tid at skifte. Forlang f.eks at få en anden læge på samme sygehus. Det er muligvis ikke en rettighed, men jeg tror ikke mange sygehuse vil nægte at følge dit ønske.

Der er frit sygehusvalg i Danmark – du er ikke bundet af én læge, ét

sygehus eller én region. Mit råd er, at du skal skifte, hvis du tvivler på kvaliteten. Du skal ikke finde dig i en dårlig læge eller en person, du mistror. Men pas på ventetider, de kan blive længere for dig end for den nye regions egne patienter (selvfølgelig ikke efter reglerne, men i den virkelige verden). Du har krav på topkvalitet og gratis behandling. Til gengæld må du forvente udgifter til transport udenfor egen region – du kan få detaljer fra patientkontoret. Læs i øvrigt artiklerne om Befordringsgodtgørelse på siderne 14 og 15.

Fortæl de involverede om dine problemer. Skriv dine spørgsmål ned inden konsultationen. Læger og sygehuse er som regel fornuftige og vil lytte til dig. I langt de fleste tilfælde kan du tale dig til rette uden at skulle starte en krig.

Heldigvis er mange danske læger forstående overfor ønsket om en second opinion og giver en konsultation på "firmaets regning". Den er derfor uden omkostning for dig. Så er alle glade. Men husk at spørge inden, for det er ikke en rettighed.

Nedjustering af patientbefordringsniveauet vækker undren

Af Britt Nørbak.
Foto: Privat

Med virkning fra 1. januar 2019 fjernede det nordjyske regionsråd den kilometertakst, som hidtil har været gældende for kørsel i privat bil til sygehusbehandling. Flere patienter er kommet i klemme, blandt andre prostatakræftpatient Steffen Bro.

Da Steffen Bro i 2018 påbegyndte behandling for prostatakræft på Aalborg Sygehus, kørte han selv til behandling fra sit hjem i Nykøbing Mors. Han fik uden problemer udbetalt befordringsgodtgørelse for kørsel i privat bil. I slutningen af 2018 modtog han et brev om, at det nordjyske regionsråd havde ændret praksis og fremover ikke ville yde godtgørelse ved kørsel i privat bil. Han forventede ikke, at det ville påvirke hans situation og fortsatte derfor med at køre i privat bil til og fra behandling i 2019.

- Reglerne om patientbefordring er jo ikke blevet ændret, selv om Region Nordjylland har valgt at fjerne den kilometertakst, som hidtil har været gældende for kørsel i egen bil. Jeg er 74 år og pensionist og har mere end 50 km mellem hjem og behandlingssted. Jeg har ret til befordringsgodtgørelse, når den samlede befordringsudgift med offentlig transport overstiger 43 kr. Det er helt acceptabelt, at jeg i 2019 kun vil få udbetalt befordringsgodtgørelse svarende til minimumsbeløbet for den billigste

form for offentlige transport og ikke længere kilometertaksten, siger han.

Men Steffen Bro fik afslag på befordringsgodtgørelse med den begrundelse, at hvis han havde søgt om Flex-SygehusTaxa, var det blevet bevilget. Regionen mener, at patienter kun har ret til befordringsgodtgørelse, hvis regionsrådet har besluttet, at regionens serviceniveau indeholder muligheden for at få befordringsgodtgørelse ved kørsel i privat bil som alternativ til gratis befordring. Med andre ord skal Steffen Bro nu benytte sig af FlexSygehusTaxa, som må formodes at være dyrere end kørsel i privatbil.

- Jeg kan tidligst søge om FlexSygehusTaxa fjorten dage før og senest fem dage inden behandlingen. Det er i flere tilfælde ikke muligt, da behandlingstiderne ofte tildeles med få dages varsel. I disse sparetider giver det heller ingen mening, at Region Nordjylland vil betale for at fragte mig i taxa til og fra sygehuset, når jeg gerne vil køre i privat bil og er indstillet på, at jeg kun får befordringsgodtgørelse svarende til det billigste transportmiddel som for eksempel en busbillet, udtaler Steffen Bro. Han har tidligere været ansat hos Morsø Kommune og har sat sig godt ind i reglerne for patientbefordring.

- Paragraf 30, stk. 2 siger, at: 'Befordringsmidler omfatter offentlige transportmidler, herunder bus tog, færge, taxa og privat bil m.v.' Når jeg er pensionist og har mere end 50 km til sygehuset, har jeg ret til befordringsgodtgørelse, uanset om jeg kører i privat bil eller i hestevogn, som 'm.v.' reelt kan dække over, understreger Steffen Bro og tilføjer:

- Det bliver ikke lettere for os patienter, når der i vores indkaldelser står, at vi som hovedregel selv skal sørge for vores transport, og der desuden står,

at hvis vi ønsker befordringsgodtgørelse, så skal vi gøre det på hospitalsafdelingen i forbindelse med besøget. Hvor mange patienter er i stand til at gennemskue det?

Klager og læserbreve

Steffen Bro mener, at regionen er på kant med lovgivningen, selv om han ved henvendelse til Region Nordjylland har fået oplyst, at alle regioner tolker reglerne på samme måde. Han har valgt at sætte fokus på problematikken ved at skrive læserbreve, klage over afgørelsen i sin egen sag, kontakte PROPAs og tale med et medlem af Forretningsudvalget og Regionsrådet i Region Nordjylland. Han håber, at flere patienter vil være med til at løfte i flok og dermed påvirke politikerne.

- Fordi flere regioner begår den samme fejl, bliver det ikke korrekt. Jeg er blevet lovet af et regionsrådsmedlem, at sagen bliver taget op i Forretningsudvalget, og det er da en begyndelse. Men der skal ske mere end det. Jeg overvejer at politianmelde Region Nordjylland for at få afgjort, om der er tale om en lovovertrædelse.

Steffen Bro

Afskaffelse af kilometertaksten giver en millionbesparelse

Af Britt Nørbak

Tinna Kjær Poulsen er leder af Kontoret for Patientbefordring i Region Nordjylland. Ifølge hende lever regionen stadig op til sine forpligtelser, men hun anerkender, at nogle patienter oplever ændringen i patientbefordringsniveauet som en ulempe. Hun kommenterer ikke på konkrete patientsager, men giver svar på generelle spørgsmål om ændringen.

Hvorfor er det ikke længere muligt at køre i privat bil til sygehusbehandling og få befordringsgodtgørelse?

- Som udgangspunkt er man som patient selv ansvarlig for transporten til og fra sygehusbehandling. Ifølge Sundhedsloven kan patienter i visse situationer have ret til enten befordring eller befordringsgodtgørelse. Patienter, der kan benytte offentlige transportmidler kan søge befordringsgodtgørelse, hvis udgiften overstiger minimumstaksten. Det er ikke et krav, at patienter gør brug af offentlige transportmidler, men de skal kunne benytte dem. Kan de det, må de gerne køre i privat bil og efterfølgende søge om befordringsgodtgørelse. Patienter, der ikke kan benytte offentlige transportmidler, kan tilbydes FlexSygehusTaxa, hvis de opfylder kriterierne. Hvis de har særlige skånehensyn, som ikke kan tilgodeses i en FlexSygehusTaxa, sidder vi klar på telefon 97 64 80 30 mandag til fredag kl. 08-12 og vil gerne i dialog.

Hvad ligger til grund for ændringen?

- Sundhedsvæsenet er under pres, og ændringen sker med et ønske om at prioritere penge til behandling fremfor befordring. Den mil-

lionbesparelse, som regionen opnår ved at ændre serviceniveauet, kan overføres til kerneydelsen: drift af sygehusene.

Hvilke muligheder har man som patient, hvis man ikke er enig i et afslag på befordringsgodtgørelse?

- Hvis man får afslag på enten FlexSygehusTaxa eller befordringsgodtgørelse, må man gerne ringe til os. Det kan jo være, at man har nogle tungtvejende helbredsmæssige skånehensyn, som ikke er ordentligt belyst. Det er altid en god ide at ringe til os, inden man eventuelt klager til Styrelsen for Patientsikkerhed.

Nogle patienter har ikke overskud til at klage over afslag, slet ikke hvis de er nummer 35 i telefonkøen, når de ringer. Hvilke muligheder har de?

- Vi holder konstant øje med vores telefonkø. Hvis køen er lang, indsætter vi flere ansatte til at besvare opkald. Derfor kan ventetiden fra nummer 35 til nummer 2 i køen være kort. Den gennemsnitlige ventetid ligger på cirka fem minutter.

Hvorfor er det ikke dyrere at tilbyde patienter FlexSygehusTaxa frem for at give dem befordringsgodtgørelse for kørsel i privat bil?

- I konkrete tilfælde kan det være dyrere at køre med FlexSygehusTaxa. Det har man fra politisk side vidst, men samlet set forventer regionen en millionbesparelse i 2019 på patientbefordring.

Hvor lang transporttid risikerer patienterne med FlexSygehusTaxa i forhold til direkte kørsel i egen bil?

- Der må højst være tre patienter i en FlexSygehusTaxa, og der kan blive en ekstra køretid på 100%. Hvis man har én times kørsel fra hjem til sygehus, kan man risikere to timers

Tinna Kjær Poulsen

kørsel hver vej, hvis man benytter FlexSygehusTaxa.

Skal alle patienter forbi lægen for at få vurderet, om de kan få bevilget FlexSygehusTaxa?

- Nej, ingen patienter skal forbi lægen. De patienter, der ikke kan benytte offentlige transportmidler, kan ringe til os mellem kl. 08-12. Så visiterer vi til en FlexSygehusTaxa, hvis de opfylder visitationskriterierne. Ser man sig helbredsmæssigt ikke i stand til at køre i FlexSygehusTaxa, vurderer vi, om der skal indhentes lægefaglig dokumentation på omfattende skånehensyn.

Læs svar på flere spørgsmål om patientbefordring på Region Nordjyllands hjemmeside:

<https://rn.dk/da/Sundhed/Patient-i-Region-Nordjylland/Dine-rettigheder-som-patient/Patientbefordring/Oftestillede-spoergsmaal>

Det handler om ^{dit} liv - med diagnosen prostatakræft

Af Hedvig Møller
Larsen, sygeplejerske
og medlem af PROPA,
hedvig@esenet.dk

En væsentlig faktor, der kan medvirke til at give dig det bedst mulige liv med prostatakræft, er rehabilitering. "Rehabilitering er en målrettet og tidsbestemt samarbejdsproces mellem en borger, pårørende og fagfolk. Formålet er, at borgeren, som har eller er i risiko for at få betydelige begrænsninger i sin fysiske, psykiske og/eller sociale funktionsevne, opnår et selvstændigt og meningsfuldt liv. Rehabilitering baseres på borgerens hele livssituation og beslutninger og består af en koordineret, sammenhængende og videnbaseret indsats".⁽¹⁾

Der er forsket og skrevet meget om rehabiliteringens betydning og værdi for kræftramte generelt. Herunder også om hvilke rehabiliteringstilbud, der burde tilbydes mænd med diagnosen prostatakræft.

Hvad er der nationalt besluttet om rehabilitering?

Der er i 2015 udgivet: National klinisk retningslinje for rehabilitering af patienter med prostatakræft – "Formålet med de nationale kliniske retningslinjer er at sikre en evidensbaseret indsats

af ensartet høj kvalitet på tværs af landet, medvirke til hensigtsmæssige patientforløb og vidensdeling på tværs af sektorer og faggrupper samt prioritering i sundhedsvæsenet".^(2,s.7)

Endvidere udkom i juli 2018 Forløbsprogrammet for rehabilitering og palliation i forbindelse med kræft – "Det overordnede formål med forløbsprogrammet er at beskrive den faglige indsats ved rehabilitering og palliation samt organiseringen af indsatsen i forbindelse med kræftsygdomme. Forløbsprogrammet skal derudover bidrage til at sikre kvaliteten og sammenhængen i den samlede indsats samt understøtte inddragelse af borgeren med kræft og dennes pårørende".^(3,s.5)

4 områder, der skal afdækkes hos alle, der rammes af kræft:

I Forløbsprogrammet påpeges hvilke fire områder, der altid bør afdækkes hos borgere, der lever med eller er udsat for deres kræftsygdom.

- **Det fysiske område**, fx smerter, seksualitet, åndenød, kondition, nedsat muskelkraft og bevægelighed, ernæringstilstand, rygning/alkohol og træthed, samt disses betydninger og sammenhæng med aktivitet (ADL) og deltagelse. Endvidere symptomer, der er karakteristiske ved den pågældende kræftdiagnose eller behandling, og eventuel komorbiditet (bl.a. hjerte- /lungelidelse).
- **Det psykiske område**, fx angst, depression, seksualitet, ensomhed, bekymring for sygdommens udvikling og følger samt disse eventuelle problemers betydning for hverdag, aktivitet og deltagelse.
- **Det sociale område**, fx patientens mulighed for støtte og nærvær, identifikation af centrale pårørende, herunder hjemmeboende børn, ændring af rolle i forhold til nære pårørende. Endvidere arbejde og

arbejdssituation, fritid, økonomi og bolig mv.

- **Det eksistentielle/åndelige område**, fx patientens oplevelse af sin nuværende situation og sygdom, eventuel mening med livet, hvad der giver patienten håb og styrke, samt hvilken rolle religion har for patienten.^(3, s.22)

Alle kræftramte skal have kendskab til forløbsprogrammet og tilbud om at få talt om og afdækket de 4 områder – her specifikt mænd med prostatakræft.

Hvorledes opleves tilbud og adgang til rehabilitering til mændene med prostatakræft?

På baggrund af fortællinger fra mænd om deres oplevelser med at have prostatakræft, konstateres der manglende oplysninger om adgang til tilbud om rehabilitering. Kommunerne konstaterer, at kun få mænd med prostatakræft bliver henvist fra sygehuset eller den praktiserende læge. De, der henvender sig, kommer ofte på eget initiativ.

I PROPA-regi blev der i november 2017 i Region Syddanmark afholdt et møde i Rødding, med ca. 90 deltagere. I november 2018 afholdtes der møde i Region Midtjylland Øst i Aarhus med ca. 75 deltagere. Der var oplæg fra de behandlende sygehuse (Vejle, OUH, Sønderborg, AUH(Skejby)) og kommuner fra Regionerne. Repræsentanterne bidrog med en status på deres indsats på området inden for rehabilitering af prostatakræft.

De tidligere omtalte fortællinger fra mændene med prostatakræft afspejler med tydelighed og beklageligvis det, der konkluderes på de to møder, at de 4 rehabiliteringsområder kun i mindre grad afdækkes og imødekommes.

For at rette op på forholdene om uopfyldte forventninger og for at forbedre indsatsen, således at rehabilitering får betydning for mændene, skal følgende udmøntes i konkrete handlinger.

Sundhedspersonalet på sygehusene og i kommunerne bør gøre sig bekendt med og følge de anbefalinger og beslutninger, der er redegjort for i Forløbsprogrammet (se fig.1). Disse skal følges såvel under behandlingen som ved afslutningen af behandlingen i det videre forløb.

Skal det have den tilsigtede effekt og gennemslagskraft på de 4 rehabiliteringsområder – må dialogen og samarbejdet mellem parterne forbedres på alle niveauer. På ledelsesniveau samt på niveauet i mødet med patient og pårørende. *Ansvarsfordelingen er beskrevet i fig.1.*

Tilbuddene i kommunerne for imødekommelse af de 4 områder – ønsker mændene i højere grad, at det er rettet mod dem som målgruppe, bl.a. gennem involvering i tydeliggørelse af, hvilke behov de har? Tilbuddene må gerne være ud over de uger, kommunen i dag afsætter. Mændene oplever generelt, at de taler godt sammen i og under aktiviteter. De pårørende skal medinddrages og anerkendes som resourcepersoner.

Rehabiliteringstilbuddet – FC Prostata (fodbold for mænd med prostatakræft), hvor der foreligger forskningsresultater, som bl.a. viser, at knogle- og muskelmasse øges og har positiv indflydelse på det mentale beredskab. De aktive FC Prostata mænd, der deltog i møderne, var gode eksempler på disse resultater. ⁽⁴⁾

Er der reelt udsigt til forbedret indsats for rehabilitering til mænd med prostatakræft?

Med baggrund i de to møder og dialogen med repræsentanterne fra sygehusene og kommunerne er der god grund til at forvente en øget indsats på området. Hver især havde mange spændende oplæg om rehabiliteringsinitiativer, som med fordel kunne deles med andre afdelinger og kommuner.

Det afgørende er nu, at samarbejdet mellem parterne, sundhedspersonalet og borgeren og de pårørende etableres i overensstemmelse med de nationale anbefalinger via de 4 områder og bliver en oplevet realitet.

	Under behandling	Efter behandling
Kommunalt sundheds-tilbud	- Tilbyde afklarende samtale, herunder vurdere behov for rehabilitering og palliation - Tilbyde rehabiliterende og/eller basal palliativ indsats - Have opmærksomhed på pårørendes behov for støtte samt yde eller henvise til relevant indsats - Informere og vejlede patienten om sygdommen, herunder om generelle symptomer, senfølger mv.	
Sygehus	- Indledende behovsvurdering og evt. uddybende udredning - Informere og vejlede patienten om sygdommen, herunder om diagnosespecifikke symptomer, senfølger m.v. - Henvise til rehabiliterende og/eller palliativ indsats i kommunen efter behov - Evt. tilbyde rehabiliterende og palliativ indsats på sygehus eller henvise til hospice	- Behovsvurdere ved afslutning af initial behandling - Udarbejde individuel plan for opfølgning - Henvise til rehabiliterende og/eller palliativ indsats i kommunen efter behov - Videregivelse af information ved henvisning - Evt. tilbyde rehabiliterende og palliativ indsats på sygehus eller henvise til hospice
Almen praksis	- Henvise til indsats i kommune eller på sygehus ved behov - Opspore og rådgive om evt. samtidige sygdomme samt koordinere ift. rehabiliterende og palliativ indsats - Evt. henvise til hospice	- Opfølgning, herunder opsporing af senfølger - Henvise til indsatser i kommune eller på sygehus ved behov

Figur 1. Ansvarsfordeling mellem region, kommune og almen praksis. Fra Forløbsprogram for rehabilitering og palliation i forbindelse med kræft. Sundhedsstyrelsen 2018, side 5.

K o o r d i n e r i n g p å t v æ r s

Reference.

1. "Hvidbog om rehabiliteringsbegrebet" 2004
2. National klinisk retningslinje for rehabilitering af patienter med prostatakræft. Sundhedsstyrelsen 2016
3. Forløbsprogram for rehabilitering og palliation i forbindelse med kræft. Sundhedsstyrelsen 2018
4. Forskningsresultaterne på projekt FC Prostata kan ses på <https://fcprostata.dk/index.php/om-forskningen>

Vær opmærksom på mundtørhed i forbindelse med kræftbehandling

Af Britt Nørbak

Kemoterapi og knogleopbyggende medicin kan give mundtørhed på grund af nedsat spyttsekretion. Nedsat spyttsekretion kan påvirke tænder og mundslimhinder, så husk at fortælle din tandlæge om din kræftbehandling, da tandlægen kan hjælpe med at ansøge om økonomisk tilskud til tandlægebehandling.

Anne Marie Lyng Pedersen er professor og institutleder på Tandlægeskolen på Københavns Universitet og en af forskerne bag en stor undersøgelse af, hvilke medicintyper der påvirker spyttsekretionen.

- Videnskabelige undersøgelser har vist, at spyttsekretionen falder hos nogle kræftpatienter under deres kemoterapi og holder sig på et lavere niveau op til cirka seks måneder efter endt behandling. Men det vil være genoprettet og på normalt niveau 12 måneder efter endt behandling, siger Anne Marie Lyng Pedersen.

Nedsat spyttsekretion kan medføre, at du lettere får huller i tænderne, og at tænderne lettere knækker. Fyldninger kan også lettere falde ud, fordi befugtningsgraden ikke er tilstrækkelig. Derudover kan nedsat spyttsekretion give problemer med mundtørhed, mundsvamp, mundsår, mundbetændelse og over længere tid også emaljeskader. Anne Marie Lyng Pedersen anbefaler, at du får lavet en tandstatus hos tandlægen, før du begynder behandling for kræft, for den kan bruges som dokumentation, hvis du senere skal søge om tilskud. Det er nemlig omfattet af lovgivningen, at kræftpatienter, der får kemoterapi og/eller strålebehandling i hoved-halsregionen og efterfølgende får alvorlige problemer med tænderne, har mulighed for at få økonomisk tilskud til tandlægebehandling.

Tandlægebesøg inden behandling med bisfosfonater

En kræftdiagnose er så alvorlig, at nogle patienter får behov for medicin mod angst og depression. Nogle vil også have behov for stærk smertestillende medicin og kvalmestillende medicin. Disse medicintyper kan også give mundtørhed. Det samme kan antiøstrogenbehandling, aromatasehæmmere og bisfosfonater.

- Vi ser, at antihormonbehandling og aromatasehæmmere på lige fod med kemoterapi kan påvirke spyttsekretionen. Det kan medføre mundtørhed og nedsat spyttsekretion og dermed påvirkning af tænder og mundslimhinder, siger Anne Marie Lyng Pedersen. Hun tilføjer, at hvis du får knogleopbyggende medicin i form af bisfosfonater (fx Zoledronsyre), så er der ekstra grund til at være opmærksom.

- Inden du får bisfosfonater, skal du til en tandlæge. En alvorlig bivirkning til behandling med bisfosfonat - især hvis du får den indsprøjet - er vævsdød i kæbeknoglen. Det udvikler sig typisk efter udtrækning af en tand. Hvis du har dårlige tænder, er det vigtigt, at de bliver behandlet, inden du kommer i behandling med bisfosfonat. Det samme gælder, hvis du har tandproteser, der ikke fungerer optimalt og giver sår i slimhinden. Udover risikoen for at udvikle vævsdød i kæbeknoglen (osteonekrose), kan

Modelfoto

bisfosfonatbehandling give mundtørhed. Vi kender endnu ikke årsagen til den øgede risiko for at udvikle osteonekrose, men det er vigtigt at blive behandlet på en kæbekirurgisk hospitalsafdeling, hvis behovet for tandudtrækning opstår i forbindelse med kræftbehandling og samtidig bisfosfonatbehandling. Det samme gør sig gældende, hvis du udvikler sår i mundslimhinden.

Mundtørhed kan afhjælpes

Risikoen for mundtørhed og tandskader bør naturligvis ikke føre til, at du dropper din kemoterapi eller anden medicin. Hvis du allerede oplever mundtørhed, kan du tale med din læge om at ændre dosis eller prøve et andet middel, og du kan også selv gøre noget for at forebygge og/eller afhjælpe mundtørheden.

- Lad din tandlæge vurdere din situation. Tandlægen kan tage stilling til, om du skal have en recept på tandpasta med ekstra fluor. Nogle

kan også i en periode have gavn af mundskylning med Klorhexidin, især hvis der er tandkødsproblemer, men det er vigtigt, at det ordineres af en tandlæge. Hvis din mundtørhed ikke er så udtalt, kan det hjælpe, at du hyppigt drikker små slurke vand for at fugte munden. Derudover findes der forskellige produkter mod mundtørhed såsom fugtspray og fugtende gel, som kan købes på apoteket eller hos en materialistforhandler, siger Anne Marie Lynge Pedersen. Du kan læse mere om tandskader og tilskud til tandbehandling for kræftpatienter på cancer.dk/hjaelp-viden/rettigheder/oe-konomisk-hjaelp/tilskud-tandskader/

Gode råd til kræftpatienter, der er generet af mundtørhed

- Undgå så vidt muligt søde og syreholdige sager som sodavand, juice og saft. Drikker du det alligevel, så husk at skylle munden grundigt i vand bagefter
- Drik masser af vand
- Hold igen med tobak, alkohol og kaffe, da det kan forværre mundtørheden
- Hjælp spyttet på vej ved at tygge sukkerfrit tyggegummi eller sutte på sukkerfrie pastiller og sugetabletter. Pas på med syrlige bolsjer. Selv om de er sukkerfrie, kan syren ætse emaljen på tænderne
- Fugt tænder og mundhulen ved hjælp af spyterstatningsmidler, som mundspray, mundgel eller mundskyllevæske. Der arbejdes for øjeblikket på udvikling af en mild og fugtende gel, som er særlig velegnet til kræftpatienter
- Smør tørre og sprukne læber med vaseline eller læbepomade

Egenbetaling og tilskud

Du kan søge om at få et særligt økonomisk tilskud til din tandbehandling efter Sundhedslovens §166, hvis du har eller har haft kræft og har fået betydelige problemer med tænderne som følge af kræftbehandling. Tilskudsordningen gælder, hvis du har fået kemoterapi for en kræftsygdom eller har fået strålebehandling i hoved- og halsområdet ved en kræftsygdom. Retten til tilskud er betinget af, at du går hos en tandlæge, som praktiserer under bekendtgørelse om tilskud til behandling hos praktiserende tandlæge. Spørg om din tandlæge praktiserer inden eller uden for bekendtgørelsen. Den maksimale egenbetaling er reguleret med satsreguleringsprocenten på 2% fra 2018 til 2019.

Den maksimale årlige egenbetaling i 2019 er:

Omsorgstandpleje: 530 kr.

Specialetandpleje: 1.975 kr.

Tilskud i medfør af Sundhedslovens §166: 1.975 kr.

Kilder: Sundheds- og Ældreministeriet og tandlaegeforeningen.dk

Sådan kan kemoterapi påvirke mund og svelg

Kemoterapi påvirker cellerne i slimhinderne i munden og svelget, og det kan give ømhed, svie og tørhed. Disse bivirkninger kan medføre belægninger, sår, smerter og synkebesvær. Der kan også udvikles svamp og betændelse i munden. Risikoen er størst 5-10 dage efter kemoterapi. Generne forsvinder som regel inden for 3-4 uger. Det kan være svært at spise og drikke, hvis man har mundgener, men du kan selv forebygge og mindske generne ved at holde en god mundhygiejne. Brug regelmæssigt en blød tandbørste, mundskyllevand, tandtråd samt læbepomade. Det kan hjælpe at spise mad med en blød og saftig konsistens. Husk også at drikke meget væske. Sår og betændelse i munden kan afhjælpes med medicin. Kemoterapi påvirker ikke tænderne, men nogle får flere huller i tænderne end normalt, fordi kemoterapien påvirker miljøet i munden. Husk at fortælle din tandlæge, at du er i behandling med kemoterapi.

Kilder: cancer.dk og Anne Marie Lynge Pedersen

Screening: Mænd bør træffe valget selv

Af Jens Pedersen, Vanløse – PROPA medlem

Debatten om screening for prostatakæft er godt nok svær.

Ca. 1200 mænd dør hvert år af prostatakræft, og mange flere lever med nedsat livskvalitet, fordi sygdommen blev opdaget for sent – eller fordi deres læge nølede med at reagere på et forhøjet PSA-tal.

Det er åbenlyst, at de mænd selvfølgelig burde være testet og behandlingen sat i gang i tide, således deres liv ikke blev ødelagt af en sygdom, som tidligt erkendt alt andet lige kunne helbredes.

Overfor dette står helt reelle lægelige bekymringer om PSA-testen, frygt for overbehandling og skadevirkninger ved biopsien, som pt. er den gængse metode til at be- eller afkræfte mistanken om kræft.

Udover dødsfaldene og de ulykkelige skæbner er der et par forhold taler meget klart for screening. Det ene er Stockholm 3 testen kombineret med scanning. Det andet er det forhold, at de praktiserende lægers tilgang til prostatakæft er forskellig.

Lucky punch hos den praktiserende

En dag i november handlede topnyheden på DR.DK – Danmarks mest trafikerede website – om prostatakæft. Overskriften var "Tusinder af mænd får unødvendig kræftdiagnose".

Artiklen opfordrede til, at man undlod at teste for prostatakæft, og kun reagerer på konkrete symptomer. Artiklen byggede på et interview med professor i almen medicin, John Brodersen, og gjorde det til et problem, at man lader sig teste - fremfor at problemet er ...kræften.

<https://www.dr.dk/nyheder/regionale/sjaelland/professor-i-almen-medicin-tusinder-af-maend-faar-unoedvendig>

Man kan ikke vide, hvor omhyggelig journalisten var med citaterne fra professoren, men hvis man tager udtalelserne for pålydende, er jeg personligt glad for, at jeg ikke lagde mit liv i hænderne på ham.

Selv blev jeg sidste år som 58-årig opereret, og talte inden operationen med en del bekendte og bekendtes bekendte, som havde været gennem forskellige behandlinger. Efter operationen deltog jeg i træning for kræftframte og mødte derigennem flere prostatakæftframte.

Af dem jeg har mødt, er der ikke en eneste, for hvem kræften blev opdaget i tide, som ikke er glad for, at han blev testet, og at der blev reageret på det.

Omvendt er der dem, hvis læge var nølende overfor et forhøjet psa-tal, som ikke længere har andet end sygdom i deres liv fordi behandlingen blev sat i gang for sent.

Selv ud fra mit begrænsede erfaringsgrundlag, tror jeg man kan slå fast, at praktiserende lægers tilgang til prostatakæft er ret forskellig. Af de fortællinger, jeg har hørt er der f.eks. én, som blev sendt til biopsi med et psa på 3 (han havde kræft). En anden fik besked på at se tiden an med et psa på 8, og da han senere kom i behandling var kræften vokset ud af prostata. En 3. havde et psa på 13, uden lægen reagerede eller informerede ham om det. Og, jo, jeg har også hørt om en, hvis psa var på 9, hvor der ikke var kræft at spore i biopsierne. Selv fik jeg besked på at se tiden an et par måneder med et psa på 5,8.

Mænd skal selv tage stilling

På mange måder er prostatakæft en usynlig sygdom. Man oplever sjældent symptomer, før kræften er ret fremskreden. Mange af os ramte vidste end ikke, at vi havde en prostata.

Som det er nu, er mænd afhængige af, at nogen tager ansvaret for, at sygdommen opdages og den relevante behandling sættes i gang.

Men mænd er ikke klar over, at de kan have prostatakæft, uden at man i det offentlige sundhedsvæsen konsekvent prioriterer, at de får en diagnose og om nødvendigt en behandling, passiv eller aktiv.

Jeg har ikke fantasi til at forestille mig, at læger har været i 'ond tro' i de anbefalinger, de har givet deres patienter – eller i de valg de evt. har truffet på deres patienters vegne. Men faktum er, at de drager varierende konklusioner på en kompleks viden og de holdningsmæssige divergenser i behandlermiljøet.

Derfor er det etisk korrekte vel, at mænd i de relevante aldersgrupper selv bliver bedt om at vælge om de vil testes eller ej, og dermed sætter sig ind i sagerne.

Mænd skal vide, at de har en prostata og at den kan blive syg. De skal vide, hvordan de kan afklare risikoen, og de må søge viden og i dialog med sundhedsfaglige træffe et informeret valg.

Med 1200 årlige dødsfald er der altså ingen vej uden om.

Stockholm 3 testen og MR-scanninger inden evt. biopsi synes at være et gennembrud i forhold til mere sikre test, og burde være en mulighed for mænd, der føler de har brug for det.

Det er næppe lige om hjørnet – samfundsøkonomisk og kapacitetsmæssigt er det en stor beslutning.

At vi har et godt offentligt sundhedsvæsen med lige adgang for alle bør ikke forhindre, at mænd selv tager stilling, og evt. selv betaler for en Stockholm3, hvis de ønsker viden om deres risikoprofil.

Hjælp andre med 'Min historie'

Har du viden om behandlingsmetoder, som du tror, at andre prostatakræftpatienter kan få glæde af? Har du haft god effekt med en kostplan? Eller oplevelser med alternativ behandling, som måske kunne være til nytte for andre mænd med prostatakræft? Har du gode råd og tips ifm. rehabilitering? Eller erfaring med effektiv smertebehandling? Er du pårørende med gode råd til andre pårørende?

Det kan være voldsomt frustrerende at sidde inde med en vigtig oplevelse eller erfaring i forbindelse med sin sygdom, som man gerne vil dele med andre for at hjælpe, dog uden mulighed for at nå ud til de rette med budskabet.

I PROPAs NYT nr. 1-2018 startede vi op med en ny klumme: 'Min historie'. Klummen er blevet godt modtaget blandt vores læsere, og også du har mulighed for at videregive dine erfaringer og oplevelser til andre prostatakræftpatienter og deres pårørende. Ene-este kriterie er, at du selv tror og håber, at din historie vil kunne hjælpe andre.

Du skal blot skrive din historie og sende den til os på propanyt@propa.dk eller med post til PROPAs, Jernbanegade 23B, 4000 Roskilde. Så læser vi den igennem og vurderer, om den har almen interesse til at blive den næste 'Min historie' i PROPAs NYT. Husk, at vi ikke efterlyser generelle sygehistorier, men konkrete erfaringer og råd.

Vælger vi din historie, vil du blive kontaktet af os.

Vi forbeholder os retten til at vælge blandt de indkomne indlæg og evt. redigere i teksten (selvfølgelig med din accept), ligesom redaktionen ikke påtager sig noget ansvar for de i artiklerne foreslåede behandlinger m.m. Klummen dækker ikke nødvendigvis PROPAs synspunkter, men vil udelukkende være klummeskribentens historie og personlige synspunkt.

Vi glæder os til at se dit forslag til 'Min historie'

Venlig hilsen
Redaktionen

Mindeord for Paul Samsøe

Paul Samsøe er død efter pludseligt opstået sygdom den 1. maj 2019 i en alder af 74 år, og med ham har vi mistet en af PROPAs betydelige ildsjæle gennem næsten ti år.

Paul fik konstateret prostatakræft i 2010 og deltog som frivillig i udviklingen af Prostatakræftforeningen, som var startet i

2000. Her sad han i Landsbestyrelsen som regionsformand i Hovedstaden fra 2011 til 2015 og igen fra 2017 til december 2018 og var desuden formand for Lokalgruppen i København.

I kommunikationen med de lægelige specialister var Paul en aktiv spiller, der arbejdede på at udbrede kendskabet til sygdommen blandt medlemmerne gennem afholdelse af mange spændende og informative foredrag med de dygtigste læger indenfor prostatakræftområdet. Det var derfor karakteristisk, at Pauls sidste hverv for PROPAs var, som fhv. regionsformand, at byde velkommen til professor Peter Iversen ved dennes store afskedsforedrag i Kræftens Bekæmpelses lokaler 1. februar 2019.

Sideløbende med foreningsarbejdet var Paul medlem af patientgruppen "21 banden" fra gruppens start, hvor mænd som noget nyt stod frem og brød tabuet ved at fortælle åbent om deres sygdom og om at miste den seksuelle lyst og evne i forbindelse med følgerne af prostatakræftbehandlingerne. Han var desuden medlem af PACT, en idrætsforening for

kræftpatienter, hvor han også var kasserer og bestyrelsesmedlem indtil for to år siden.

I sit arbejde for PROPAs medbragte Paul værdifulde ledelseskompetencer. Således havde han som tidligere økonomichef og underdirektør i Danmarks Radio (1989 – 2008) været en af frontfigurerne for digital radio og tv i Danmark og som formand for DAB Danmark med til at udvikle DAB radioen. I de senere år var han censor på IT-universitetet, et arbejde som han var meget glad for, dels fordi han mødte mange unge og dygtige mennesker, dels fordi han også lærte af de mange rapporter, han skulle gennemlæse. Som det engagerede menneske Paul var, var han overalt i PROPAs en utrolig afholdt person, som forstod at skabe tryghed og give sin store viden videre med humor og seriøsitet. Vi er mange, der vil savne ham, og vores tanker går til hans hustru Birgit og til familien.

Æret være hans minde.

Roman Sumczynski, Jens Nielsen,
Marianne Kibenich, Axel Petersen

Opslags

Tilbud om rabat på Experimentarium/Body Worlds er ændret.

I sidste nummer var der info om medlemsrabat. Men åbningstiderne er nu ændret – det påvirk-er tilbuddet.

Tilbuddet til medlemmer af Prostatakræftforeningen er fremover 20% rabat på op til 5 billetter til Experimentarium/Body Worlds på alle åbningsdage fra kl. 15. Tilbuddet gælder resten af 2019.

Medbring dette nummer af PROPA Nyt for at opnå rabatten.

EXPERIMENTARIUM

"En lille smule ubehag"
Af Gitte Blixt, landssekretær

En komisk cancer-monolog på Teatret Svalegangen i Aarhus satte i den grad fokus på prostatakræft fra 23. marts til 13. april. Heldigvis nåede rigtig mange af vores medlemmer ind og se forestillingen i Aarhus – og PROPA arbejder sammen med teatret ihærdigt på at få forestillingen rundt i hele landet i 2020.

"En lille smule ubehag"

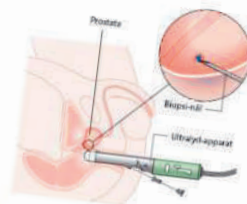
Professor jubler: Nu kan 5.600 mænd fremover spares for biopsier og mange for overbehandling

Skrævet af Signe Juul Kraft d. 25. April 2019 i kategorien Nyheder

Nye europæiske retningslinjer gør, at 5.600 mænd fremover spares for biopsier og mange for overbehandling.

Nye europæiske retningslinjer lægger pres på, at MR-scanning indføres i den danske prostatakræftdiagnostik. MR-scanning af alle mænd, der er henviset på mistanke om prostatakræft, vil nemlig medføre, at man kan spare en markant del af de mænd, der hvert år får taget nålebiopsier, for indgrebet, som både er forbundet med ubehag og risikoen for alvorlig infektion.

Formand for den danske prostatakræftgruppe, DeProCa, professor Michael Borre fra Aarhus Universitetshospital er begejstret for de nye retningslinjer fra European Association of Urology (EAU), som lyder, at der skal være foretaget en positiv MR-scanning – det vil sige, at MR-scanningen skal vise, at der er tale om prostatakræft – inden man tager en biopsi.

"Det kommer til at vende tingene fuldstændig på hovedet. Det bliver voldsomt stort og voldsomt godt. Evidensen for tidlig anvendelse af MR-scanning af prostata er vokset så meget i løbet af de seneste år, at de fleste af os klart har kunnet vente på at få lov til at indføre dette. Jeg har advokeret for MR-scanning givet, grant lys herfor," siger Michael Borre og tilføjer:

"Det har uden tvivl været en udfordring at få 100 procent kollegial opbakning til implementering af MR-regimet, hvor dette de seneste år har sneget sig ind i vores anbefalinger. Men nu er evidensen så overbevisende, at vi er nødt til at tilbyde vores patienter undersøgelsen."

Også Prostatakræftforeningen PROPA glæder sig over retningslinjerne og håber, at MR-scanning nu bliver indført som standard på de danske urologiske afdelinger.

"Det er et ønske, vi har haft i flere år. I Sverige har vi brugt MR-scanning som standard i mange år, vi

tavlen

ÆRESMEDLEM

Axel Petersen, tidligere landsformand fra jan. '16- dec. '18, blev på Landsmødet 2019 udnævnt til æresmedlem med tak for 3 års ihærdig indsats med at få samling på PROPAs iden.

Husk at opdatere din email adresse
Vi udsender nyhedsbreve via e-mail fra tid til anden. De er ikke planlagt til hver måned eller 2 gange pr. år - det sker, når vi har noget relevant at fortælle dig.

Vi oplever, at medlemmer skifter e-mailadresse, og når vi så udsender nyhedsbreve og informationer, får vi en fejl-meddelelse. Det syntes vi er ærgerligt - også for dig, der gerne vil have nyheder fra PROPAs.

Så gør dig selv og os den tjeneste at meddele os, når du skifter e-mailadresse - enten på sekretariat@propa.dk, på tlf. 33 12 78 28 eller på propa.dk (Mit Propa, log ind med brugernavn og kodeord).

Stor tak fra PROPAs

Gode nyheder i Sundhedspolitisk Tidsskrift d. 25. april 2019:

Nye europæiske retningslinjer lægger pres på, at MR-scanning indføres i den danske prostatakræftdiagnostik. MR-scanning af alle mænd, der er henvist på mistanke om prostatakræft, vil nemlig medføre, at man kan spare en markant del af de mænd, der hvert år får taget nålebiopsier. Professor Michael Borre, som har advokeret for MR-scanning i mange år, jubler - og PROPAs jubler med. Nu kan det KUN gå for langsomt med at få indført en ny diagnostikprocedure over hele landet! Læs hele artiklen på sundhedspolitisk-tidsskrift.dk

Spændende nyt om diagnose og behandling

Af Georg Nissen, lokalgruppeformand i Aabenraa / Sønderborg

Onsdag den 3. april i Rødekro fortalte Mads H. A. Poulsen og Mike A. Mortensen fra OUH en masse spændende nyt om diagnose og behandling af prostatakræft for næsten 90 deltagere, heraf 33 par. Der var et livligt og underholdende frem og tilbage mellem lægerne med et væld af information om mange forskellige emner. Vi hørte blandt andet, at MR-scanning nu i Herlev er taget i brug som diagnoseværktøj før biopsi for at øge diagnosens præcision. Vi lærte om MR-scanningens PIRADS scoring som supplement til PSA og Gleason værdierne, om strålebehandling understøttet af MR-scanning for at øge præcisionen, om studier med fokuseret, lokalt afgrænset behandling af de syge dele af prostata og om mange nye erkendelser fra den overvældende mængde af forskning og udvikling, der er på området.

Region Syddjylland havde arrangeret en god aften, som blev gentaget i Esbjerg den 8. april.

Af Jesper Brunholm

Børne- og socialminister Mai Mercado (K) var gæstetaler ved ISOBRO's årlige repræsentantskabsmøde. Vi er associeret medlem af foreningen, hvor navnet står for IndSamlende Organisationers BRancheOrganisation. Ministeren satte fokus på organisationernes fremtidige muligheder for at rejse midler til deres arbejde, når satspuljen bliver nedlagt.

KORT MØDEOVERSIGT - fed tekst angiver foredrag eller særlige arrangementer

03.06.2019	Kl. 17:00	Køge	Walk & Talk
04.06.2019	Kl. 19:00	Odense M	Overgang fra sygehus til kommune
04.06.2019	Kl. 15:30	Holstebro	FC Prostata fodbold
04.06.2019	Kl. 19:00	Aarhus C	Samtalegrupper for prostatakræftpatienter
05.06.2019	Kl. 15:30	Esbjerg	Inkontinenscafé for mænd
06.06.2019	Kl. 18:30	Herning	Samtalegruppe for mænd, der er opereret for prostatakræft
06.06.2019	Kl. 19:00	Hillerød	"Herreværelset" i Hillerød
06.06.2019	Kl. 15:45	Viby J	Motion og prostatakræft
06.06.2019	Kl. 16:00	København N	Torsdagstræf for prostatakræftpatienter og pårørende
06.06.2019	Kl. 15:30	Holstebro	FC Prostata fodbold
11.06.2019	Kl. 14:00	Vordingborg	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
11.06.2019	Kl. 15:30	Holstebro	FC Prostata fodbold
11.06.2019	Kl. 19:00	København N	Hør om FC Prostata Community og møde spillerne
12.06.2019	Kl. 13:00	Korsør	Træffetid for oplysning om prostatakræft
12.06.2019	Kl. 15:00	Vejle	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
12.06.2019	Kl. 17:30	Nykøbing Mors	Motionsfodbold
12.06.2019	Kl. 16:00	Aabenraa	Foredrag om kræftrehabilitering v/ Anette Anker
12.06.2019	Kl. 14:00	Thisted	Træffetid for mænd med prostatakræft
13.06.2019	Kl. 15:45	Viby J	Motion og prostatakræft
13.06.2019	Kl. 15:30	Holstebro	FC Prostata fodbold
14.06.2019	Kl. 10:00	Aalborg	Patient til patient
18.06.2019	Kl. 19:00	Odense	Ægtefællemøde
18.06.2019	Kl. 15:30	Holstebro	FC Prostata fodbold
19.06.2019	Kl. 17:30	Nykøbing Mors	Motionsfodbold
20.06.2019	Kl. 14:00	Kolding	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
20.06.2019	Kl. 19:00	Horsens	Erfaringsudveksling
20.06.2019	Kl. 15:45	Viby J	Motion og prostatakræft
20.06.2019	Kl. 15:30	Holstebro	FC Prostata fodbold
24.06.2019	Kl. 16:00	Varde	Mandecafé i Varde
24.06.2019	Kl. 15:00	Næstved	Træffetid for mænd med prostatakræft og pårørende
25.06.2019	Kl. 19:15	Svendborg	Erfaringsudveksling for såvel patienter som pårørende
25.06.2019	Kl. 15:30	Holstebro	FC Prostata fodbold
26.06.2019	Kl. 17:30	Nykøbing Mors	Motionsfodbold
27.06.2019	Kl. 15:30	Holstebro	FC Prostata fodbold
28.06.2019	Kl. 10:00	Aalborg	Patient til patient
01.07.2019	Kl. 16:00	Sønderborg	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
01.08.2019	Kl. 13:30	Herning	Samtalegruppe for mænd, der er opereret for prostatakræft
07.08.2019	Kl. 15:30	Esbjerg	Inkontinenscafé for mænd
09.08.2019	Kl. 10:00	Aalborg	Patient til patient
14.08.2019	Kl. 15:00	Vejle	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
14.08.2019	Kl. 16:00	Aabenraa	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
15.08.2019	Kl. 14:00	Kolding	Samtalegruppe for mænd med prostatakræft
15.08.2019	Kl. 15:45	Viby J	Motion og prostatakræft
20.06.2019	Kl. 19:00	Horsens	Erfaringsudveksling
22.08.2019	Kl. 15:45	Viby J	Motion og prostatakræft
23.08.2019	Kl. 10:00	Aalborg	Patient til patient

KORT MØDEOVERSIGT - fed tekst angiver foredrag eller særlige arrangementer

26.08.2019	Kl. 14:00	Ringsted	Træffetid for mænd med prostatakraft og pårørende
26.08.2019	Kl. 15:00	Næstved	Træffetid for mænd med prostatakraft og pårørende
26.08.2019	Kl. 16:00	Varde	Mandecafé i Varde
27.08.2019	Kl. 19:00	Odense	Ægtefællemøde
27.08.2019	Kl. 14:00	Slagelse	Træffetid for mænd med prostatakraft
27.08.2019	Kl. 19:15	Svendborg	Erfaringsudveksling for såvel patienter som pårørende
29.08.2019	Kl. 15:45	Viby J	Motion og prostatakraft
02.09.2019	Kl. 16:00	Sønderborg	Samliv, sex og prostatakraft
02.09.2019	Kl. 17:00	Køge	Træffetid – Cafemøde for mænd med prostatakraft
03.09.2019	Kl. 19:00	Odense M	ERFA-møde
03.09.2019	Kl. 19:00	Aarhus C	Samtalegruppe for prostatakraftpatienter
04.09.2019	Kl. 15:30	Esbjerg	Inkontinenscafé for mænd
05.09.2019	Kl. 15:45	Viby J	Motion og prostatakraft
05.09.2019	Kl. 16:00	København N	Torsdagstræf for prostatakraftpatienter og pårørende
05.09.2019	Kl. 18:30	Herning	Samtalegruppe for mænd, der er opereret for prostatakraft
05.09.2019	Kl. 19:00	Hillerød	"Herreværelset" i Hillerød
06.09.2019	Kl. 10:00	Aalborg	Patient til patient
09.09.2019	Kl. 14:00	Vordingborg	Samtalegruppe for mænd med prostatakraft
20.06.2019	Kl. 19:00	Horsens	Erfaringsudveksling
11.09.2019	Kl. 15:00	Vejle	Samtalegruppe for mænd med prostatakraft
12.09.2019	Kl. 15:45	Viby J	Motion og prostatakraft
16.09.2019	Kl. 19:00	Nykøbing Falster	"Impotens – årsager – løsningsmuligheder"
17.09.2019	Kl. 19:00	Herning	Siden sidst - om aktuelle emner indenfor prostatakraft

Mødekalender

Region Hovedstaden

København

Den første torsdag i hver måned
Kl. 16.00-18.00

Sted: Center for Kræft og Sundhed, Nørre Allé 45, 2200 København N
Der er som regel gode parkeringsmuligheder bag ved centret inde i De Gamles By mod betaling. Kør ind ad porten lidt længere nede ad Nørre Alle mod Sct. Hans Torv.

Emne: Torsdagstræf for prostatakraftpatienter og deres pårørende På mødet vil der være en erfaren patient og en pårørende, som vil være klar til en snak om mange af de problemer, man har som prostatakraftpatient. For specielt nye patienter er her en god lejlighed til at få

talt om de spørgsmål, som rejser sig efter en diagnose.

Tilmelding: Der er ingen tilmelding, og alle er velkomne.

Hillerød

Den første torsdag i hver måned
Kl. 19.00-21.00

Sted: Kræftens Bekæmpelse i Hillerød, Østergade 14, 3400 Hillerød

Emne: "Herreværelset"

"Herreværelset" i Hillerød blev etableret i foråret 2017 og er en aktivitet for mænd, der er ramt af prostatakraft. "Herreværelset" er et sted, hvor man kan møde andre mænd i samme situation og åbent og ærligt tale om private problemer og dele sine erfaringer.

I "Herreværelset" er der mulighed for at

tale om de ting, der er vigtige for en i et hyggeligt og afslappet miljø. "Herreværelset" har i øjeblikket omkring 20 deltagere, men flere med diagnosen prostatakraft er velkomne.

Tilmelding: Har du lyst til at høre nærmere om aktiviteterne, eller vil du deltage i et af møderne, kan du tilmelde dig hos **Hans Møller**, tlf. 20904000 eller e-mail hansmoeller@hotmail.com

Bornholm

Lokalafdeling Bornholm er nystartet og i gang med at tilrettelægge sine aktiviteter. Derfor var der ved redaktionens afslutning endnu ikke fundet faste datoer for "Herreværelset". Kig derfor på propa.dk under Aktiviteter.

København N

Tirsdag, 11. juni 2019, kl. 19.00-21.00

Sted: Center for Kræft og Sundhed,
Nørre Allé 45, 2200 København N

Emne: Hør om FC Prostata Community og mød spillerne fra FC Prostata
Siden 2011 har danske forskere under Rigshospitalet udviklet FC Prostata på baggrund af forskning om fysisk aktivitet og prostatakræft. Først som pilotstudie sidenhen som et kontrolleret træningsstudie og efterfølgende som FC Prostata Community. I 2018 forsvarede **Eik Bjerre** (Universitetshospitalernes Center for Sundhedsfaglig forskning) sin ph.d.-afhandling om FC Prostata Community. Eik vil indledningsvist fortælle om den foreliggende viden fra forskning om de studier, som har drejet sig om sammenhængen mellem fysisk aktivitet og prostatakræft inden starten på FC Prostata. Efterfølgende vil Eik præsentere resultaterne fra FC Prostata Community, hvor 214 mænd med prostatakræft blev rekrutteret og fordelt til en foldboldgruppe og en kontrolgruppe. Mændene i foldboldgruppen spillede i 5 klubber landet over.

Efter forskningsprojekternes afslutning fortsætter FC Prostata-holdene deres sædvanlige træning i eksisterende klubber. Samtidig er nye hold startet op, så mænd i hele landet får mulighed for at snøre fodboldstøvlen og få glæde af et godt fællesskab og sammenhold på et FC Prostata-hold. Komiteen for Sundhedsoplysning og Dansk Boldspil-Union leder udbredelsen af FC Prostata i perioden 2018-2019. **Mette Marie Åbom** (Komiteen) vil fortælle nærmere om udbredelsesprojektet, der skal være med til at sikre en løbende tilkomst af nye spillere til holdene, hvilket sker i et samarbejde med hospitaler, kommuner og lokale fodboldklubber. Udbredelsesprojektet er finansieret af TrygFonden.

Til slut vil aktive fodboldspillere fra FC Prostata fortælle om deres glæde og positive oplevelser i forbindelse med fodboldtræningen.

Der serveres kaffe/te og vand til arrangementet.

Mødeledere: Jesper Brunholm og Tommy Knøsgaard

Tilmelding: Senest den 4. juni 2019. Der er begrænset antal pladser – derfor er tilmelding nødvendigt. Tilmelding via e-mail til tilmelding@knosgaard.eu

Region Sjælland

Korsør

Dato: Onsdag 12. juni 2019

kl. 13.00-16.00

Sted: Korsør Bibliotek,
Bernstensgade 3, 4220 Korsør

Emne: Træffetid for oplysning om prostatakræft. PROPAs landsdækkende udstilling "12 mænd står frem" vises i perioden 3-22 juni på Biblioteket i Korsør. Onsdag d. 12. juni vil der være repræsentanter fra PROPAs, til besvarelse vedr. udstillingen - og andre oplysninger vedr. prostatakræft.

Tilmelding: Ingen, men oplysninger hos Poul Erik Andersen,
Mail: pea.propa@gmail.com, Tlf.: 0874391

Køge

Den første mandag i hver måned

Kl. 17.00-18.30

Sted: Det Grønne Hus,
Vestergade 3C, 4600 Køge
(Indgang gennem porten bag hotellet)

Emne: Træffetid – Cafémøde for mænd med prostatakræft og deres pårørende. Til stede vil være en patient/pårørende fra PROPAs, som er klar med en uformel snak om de mange problemer, der er ved at få en prostatakræft diagnose. Vi er ikke læger, men vi hjælper så godt vi kan.

Tilmelding: Ikke nødvendig, bare mød op.

Næstved

Den sidste mandag i hver måned

Kl. 15.00-17.00

Sted: Kræftrådgivningen,
Ringstedgade 71, 4700 Næstved

Emne: Træffetid for mænd med prostatakræft og deres pårørende Til stede vil være en patient/repræsentant fra PROPAs samt en pårørende, som begge er klar til en snak om de mange problemer, der er ved at få en prostatakræft diagnose. Vi er ikke læger – men hjælper, så godt vi kan!

Tilmelding: Ikke nødvendig, bare mød op.

Ringsted

Den sidste mandag i hver måned

Kl. 14.00-15.30

Sted: Anlægspavillonen,
Tværralle 5, 4100 Ringsted

Emne: Træffetid for mænd med prostatakræft Mød en repræsentant fra PROPAs til en god snak om prostatakræft, behandling m.m. Vi hjælper, så godt vi kan. Pårørende og andre

interesserede er meget velkomne.

Tilmelding: Ikke nødvendig, bare mød op.

Slagelse

Den sidste tirsdag i hver måned

Kl. 14.00-15.30

Sted: Slagelse Bibliotek,
Stenstuegade, 4200 Slagelse

Emne: Træffetid for mænd med prostatakræft Mød en repræsentant fra PROPAs til en god snak om prostatakræft, behandling m.m. Vi hjælper, så godt vi kan. Pårørende og andre interesserede er meget velkomne.

Tilmelding: Ikke nødvendig, bare mød op.

Vordingborg

Den anden mandag i hver måned

Kl. 14.00-16.00

Sted: Brænderigården,
Algade 104, 4760 Vordingborg
Emne: Åben samtalegruppe for mænd med prostatakræft Pårørende er velkomne.

Region Fyn

Odense

Tirsdag den 4. juni 2019

Kl. 19.00-21.00

Sted: Seniorhuset,
Toldbodgade 5, 5000 Odense M.
Emne: Overgang fra sygehus til kommune Hjemsendelse, Patientens advokat. Praktiserende læge. Kommunen.
Tilmelding: Senest d. 28. maj 2019 til Eske Brun / SMS: 21 47 94 88 / odense@propa.dk

Odense

Tirsdag den 18. juni 2019

Kl. 19.00-21.00

Sted: Kræftens Bekæmpelses Hus,
Kløvervænget 18B, 5000 Odense
Emne: Ægtefællemøde
Kom og få en snak med andre, der også har en prostatakræft ramt mand. Vi ved, at det er meget forskelligt, hvordan sygdommen udvikler sig hos den enkelte – men vi bliver alle ramt på følelserne, og måske kan vi finde støtte i at tale med hinanden. Man siger – når én får kræft, rammes hele familien. Hvis det har interesse for dig, så mød op til ægtefælle/samlever møderne. Der er gratis parkering på OUH's parke-

ringsplads ved in-tjek på KB's pc, der er placeret til venstre ved indgangen.

Tilmelding: Tilmelding til Eva Mott, pårørende repræsentant i PROPA, sms 20 44 76 04 eller mail eva55mott@mail.com

Odense

Tirsdag den 27. august 2019
Kl. 19.00-21.00

Sted: Kræftens Bekæmpelses Hus, Klørvænget 18B, 5000 Odense

Emne: Ægtefællemøde

Kom og få en snak med andre, der også har en prostatakræft ramt mand.

Vi ved, at det er meget forskelligt, hvordan sygdommen udvikler sig hos den enkelte – men vi bliver alle ramt på følelserne, og måske kan vi finde støtte i at tale med hinanden.

Man siger – når én får kræft, rammes hele familien.

Hvis det har interesse for dig, så mød op til ægtefælle/samlever møderne.

Der er gratis parkering på OUH's parkeringsplads ved in-tjek på KB's pc, der er placeret til venstre ved indgangen.

Tilmelding: Tilmelding til Eva Mott, pårørende repræsentant i PROPA, sms 20 44 76 04 eller mail eva55mott@mail.com

Odense

Tirsdag den 3. september 2019
Kl. 19.00-21.00

Sted: Seniorhuset, Toldbodgade 5, 5000 Odense M.

Emne: Erfamøde – emnet til diskussion vil være iht. aktuelle emner.

Tilmelding: Senest d. 27. august 2019 til Eske Brun / SMS: 21 47 94 88 / odense@propa.dk

Svendborg

Den fjerde tirsdag i hver måned
Kl. 19.15-21.00

Sted: Kræftens Bekæmpelse, Brogade 35, 5700 Svendborg

Emne: Erfaringsudveksling for såvel patienter som pårørende

Tilmelding: Lajla Gregers, tlf. 40500430 eller e-mail lajlagregers@gmail.com

Region Nordjylland

Aalborg

Fredage i lige uger, Kl. 10.00-12.00

Sted: Forhallen i Sygehus Syd, Hobrovej 18-22, 9100 Aalborg

Emne: Patient til patient er et samarbejde mellem Nordjyske patientforeninger og Aalborg Sygehus. PROPA deltager i dette samarbejde og har træffetid for mænd med prostatakræft fredage i lige uger. Pårørende er også meget velkomne.

Tilmelding: Ikke nødvendig.

Thisted

Onsdag den 12. juni 2019
Kl. 14.00-16.00

Sted: Plantagehuset, Plantagevej 18, 7700 Thisted

Emne: Træffetid for mænd med prostatakræft. Mød en repræsentant fra PROPA til en god snak om prostatakræft, behandling m.m. Vi hjælper så godt vi kan. Pårørende og andre interesserede er meget velkomne.

Tilmelding ikke nødvendig

Region Midtjylland

Herning

Den første torsdag i hver måned
Kl. 18.30 -20.00

Mødet arrangeres i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse i Herning

Sted: Kræftrådgivningen Herning, Nørgaards Allé 10, 7400 Herning

Emne: Samtalegruppe for mænd, der er opereret for prostatakræft, og som for nærværende er sygdomsfrie. Møderne begynder med kaffe og fælles samvær. Vi drøfter aktuelle emner med baggrund i ønsker fra deltagerne. Især vil vi dele oplevelser om såvel fysiske som psykiske følger af en kræftsygdom. Der er tavshedspligt i gruppen. Gruppen ledes af to frivillige.

Tilmelding: Frits Jeppesen, tlf. 20 10 78 34 eller e-mail frits0309@gmail.com

Horsens

Den tredje torsdag i hver måned
Kl. 19.00-21.00

Sted: Sund By, Aaboulevard 52, 8700 Horsens

Emne: Samtalegrupper for prostatakræftpatienter og deres pårørende (erfarings-

udveksling). Tag gerne din ægtefælle/partner med. Der serveres kaffe/te.

Tilmelding: Ikke nødvendig.

Aarhus

Den 1. tirsdag i hver måned
Kl. 19.30-21.30

Sted: Hejmdal, Kræftpatienternes Hus, Peter Sabroes Gade 1, 8000 Aarhus C

Emne: Samtalegrupper for prostatakræftpatienter og deres pårørende (erfaringsudveksling). Tag gerne din ægtefælle/partner med. Der serveres kaffe/te og frugt.

Tilmelding: Ikke nødvendig.

Aarhus

Torsdage kl. 15.45-16.45

Sted: Rosenvangsskolen, Rosenvangs Alle 49, 8260 Viby J.

Emne: Motion og prostatakræft Målgruppe: Mænd, der har eller har haft prostatakræft

Gymnastik: Vi arbejder med bevægelighed, styrke, balance, kondition og koordination samt bækkenbundstræning. Ved hjælp af disse fokusområder arbejdes hele kroppen igennem. Der trænes intensivt med varierende øvelser. Der tages individuelt hensyn, så alle kan få optimal udbytte af træningen. Der kan være op til 12-14 deltagere på holdet. **Kom og prøv en gratis time.**

Pris: kr. 300 for et halvt kalenderår.

Tilmelding og leder: Fysioterapeut Isaac Ervandian, tlf. 40 79 12 28 eller e-mail ervandian@gmail.com

Region Syddjylland

Varde

Den sidste mandag i måneden
kl 16-17

Sted: Frivillighuset, Storegade 25 B, 6800 Varde

Emne: Mandecafé

Kontaktperson: Erik Ole Jørgensen 20322425

Vejle

Den anden onsdag i hver måned Kl. 15.00-17.00

Sted: Kræftens Bekæmpelse i Vejle, Beriderbakken 9, 7100 Vejle

Emne: Samtalegruppe for mænd med prostatakræft Erfaringsudveksling mel-

lem mænd på lige fod. Vi er en gruppe mænd, der er parate til at støtte og hjælpe hinanden i spørgsmål om sygdom og behandling. Så mød op og få en snak, det bliver i gruppen. Du må gerne tage pårørende med.

Tilmelding: Ikke nødvendig. Kontaktperson: Henning Martinussen, e-mail martinussen@dukamail.dk eller tlf. 51 52 80 27

Kolding

Den tredje torsdag i hver måned

Kl. 14.00-16.00

Sted: Sundhedscenter Kolding, Skovvangen 2, 6000 Kolding

Emne: Samtalegruppe for mænd med prostatakræft Erfaringsudveksling mellem mænd på lige fod. Vi er en gruppe mænd, der er parate til at støtte og hjælpe hinanden i spørgsmål om sygdom og behandling. Så mød op og få en snak, det bliver i gruppen. Du må gerne tage pårørende med.

Tilmelding: Ikke nødvendig.

Kontaktperson: Henning Martinussen, e-mail martinussen@dukamail.dk eller tlf. 51 52 80 27

Esbjerg

Den første onsdag i hver måned

Kl. 15.30-17.00

Mødet arrangeres i samarbejde med Esbjerg Kommune

Sted: Esbjerg Sundhedscenter Højvang, Spangsbjerg Kirkevej 51, 6700 Esbjerg

Emne: Inkontinenscafé for mænd. Her mødes mænd med prostatakræft sammen med andre mænd til drøftelse om livet generelt. Der er mulighed for, at mænd med prostatakræft kan få en samtale i et rum for sig, når det ønskes. En fra PROPAs deltager ved café-møderne. Kontaktperson: Niels Juhler, tlf. 21 23 56 16

Tilmelding: ikke nødvendigt.

Aabenraa

Onsdag den 12. juni 2019, kl. 16-18:

Sted: Kræfttrådgivningen,

Søndergade 7, 6200 Aabenraa

Emne: Kræftrehabilitering i Aabenraa Kommune v/ Anette Anker, Aabenraa Kommunes Sundhedscenter Kontaktperson: Erik Lildholdt, e-mail e@lildholdt.dk

Tilmelding: Gerne på 70 20 26 72 eller aabenraa@cancer.dk

Sønderborg

Mandag, 1. juli 2019, Kl. 16.00-18.00

Sted: Frivillighedens Hus,

Perlegade 50, 6400 Sønderborg

Emne: Samtalegruppe for mænd med prostatakræft og deres pårørende Vi er en gruppe mænd, der har prostatakræft eller har haft det. Vi taler blandt andet om livet med sygdommen og behandlingen,

hvad vi ved, hvad vi oplever og hvordan det går. Det bliver i gruppen. Kom og vær med, og du må gerne tage din partner med.

Kontaktperson: Georg Nissen, e-mail georg.nissen@stofanet.dk

Tilmelding: Gerne på tlf. 70 20 26 72 eller e-mail aabenraa@cancer.dk

Sønderborg

Mandag, 2. september 2019

Kl. 16-18

Sted: Frivillighedens Hus,

Perlegade 50, 6400 Sønderborg

Emne: Samliv, sex og prostatakræft Mette-Marie Perregaard fortæller og taler med os om de udfordringer med samliv og sex, som prostatakræft giver for patienten og hans partner. Mette-Marie er sexolog og jordemoder og arbejder på Sexologisk Ambulatorium, Sygehus Sønderjylland, Sønderborg. Tag din kone med til mødet!

Kontaktperson: Georg Nissen, e-mail georg.nissen@stofanet.dk, tlf. 29 49 51 52

Tilmelding: Gerne på tlf. 70 20 26 72 eller e-mail aabenraa@cancer.dk

Prostatakræftforeningen PROPAs

Landsorganisation

Landsbestyrelsen

Landsformand	Tonny Clausen	Roskilde	29909902	toc@propa.dk	Sjælland
Næstformand	Børge Munksgaard	Nordborg	28359952	boem@bbsyd.dk	Reg.form. Syddjyll.
Best.medlem	Jesper Brunholm	Frederiksberg	29298444	jbr@propa.dk	Reg.form. Hovedstaden
Best.medlem	Poul Erik Andersen	Næstved	20874391	pea.propa@gmail.com	Reg.form. Sjælland
Best.medlem	Viggo Munck	Middelfart	29329319	viggomunck@gmail.com	Reg.form. Fyn
Best.medlem	Ole Jensen	Thisted	29800638	olj@propa.dk	Reg.form. Nordjyll.
Best.medlem	Ole Hansen	Aulum	40276862	oleagent@gmail.com	Reg.form. Midtjyll.
Best.medlem	Niels Einer-Jensen	Odense M	66191949	nielseinerjensen@gmail.com	Fyn
Best.medlem	Svend Erik Bodi	Bjæverskov	24641139	sbodi@outlook.dk	Sjælland
Best.medlem	Eva Mott	Nyborg	20447604	eva55mott@gmail.com	Fyn

Suppleanter til landsbestyrelsen

Hans Jakob Helms	København Ø	53631249	hanshelms@icloud.com
Per Thorsen	Aarhus	41893288	perthoriha@gmail.com

Region Hovedstaden

Regionsbestyrelse Hovedstaden

Formand	Jesper Brunholm	Frederiksberg	29298444	jbr@propa.dk
Næstformand	John Pedersen	Smørum	41600947	john.pedersen.store.filer@gmail.com
Kasserer	Axel Petersen	Bagsværd	21283197	axel@petersen.mail.dk
Best.medlem	Hans Jakob Helms	København Ø	53631249	hanshelms@icloud.com

Lokalgrupper i Region Hovedstaden

Lokalgruppe København

Formand	Tommy Knøsgaard	Nørrebro	41442774	tommy@knosgaard.eu
Best. medlem	Leif Otterstrøm	Farum	40434679	leif_otterstrom@hotmail.com
Best. medlem	Axel Petersen	Bagsværd	21283197	axel@petersen.mail.dk
Best.medlem	Jesper Brunholm	Frederiksberg	29298444	jesper.brunholm@gmail.com

Lokalgruppe Tårnby-Drøge

Formand	Jacob Løve	Tårnby	20153056	jacobottolove@gmail.com
---------	------------	--------	----------	-------------------------

Lokalgruppe Nordsjælland

Formand	Roman Sumczynski	Fredensborg	48483283	roman@lic-mail.dk
Best. medlem	John Pedersen	Smørum	41600947	john.pedersen.store.filer@gmail.com

Lokalgruppe Bornholm

Formand	Erik P. Hansen	Østermarie	21441402	erik.p.hansen@mail.dk
Best.medlem	Ole Corlin Green	Rønne	30344454	olegreenolegreen@gmail.com
Best.medlem	Søren Boi Olsen	Allinge	20321324	boi.olsen@mail.dk
Best.medlem	Søren R. Wolff	Aakirkeby	20292005	wolff@wolff.dk
Pårørenderepr.	Grete Brandi	Østermarie	20939016	gretebrandi@gmail.com

Region Sjælland

Regionsbestyrelse Sjælland

Formand	Poul Erik Andersen	Næstved	20874391	pea.propa@gmail.com
Næstformand	Asbjørn Rasmussen	Nykøbing F.	22874021	asseras@outlook.dk
Kasserer	Birthe Olsen	Solrød Strand	60717426	bo@propa.dk

Lokalgrupper i Region Sjælland

Lokalgruppe Roskilde

Formand	Gert Christensen	Roskilde	93950920	jonsger@gmail.dk
Næstformand	Poul Tolstrup	Roskilde	20720501	helgesvej2@hotmail.com
Kasserer	Birthe Olsen	Solrød Strand	60717426	bo@propa.dk
Best.medlem	Svend Ejvin Jensen	Roskilde	24274906	svendejvin@gmail.com
Best.medlem	Steffen Maschvitz	Greve	21438832	maschvitz@os.dk
Pårørenderepr.	Hanne Olsen	Ringsted	40749563	hannefi1943@gmail.com

Lokalgruppe Nordvestsjælland

Formand	Vakant			
Best.medlem	Allan Hoe Andersen	Regstrup	23821866	allanhoe702@msn.com

Lokalgruppe Vestsjælland

Formand	Vakant			
Best.medlem	Hans Gunnar Andersen	Slagelse	42775785	hansgunn@mail.dk
Best.medlem	Anders Sixtus Andersen	Ringsted	21630494	anderssix@hotmail.dk
Best.medlem	John Hansen	Slagelse	30958262	johnh@stofanet.dk

Lokalgruppe Midtsjælland-Stevens

Formand	Svend Erik Bodi	Bjæverskov	24641139	sbodi@outlook.dk
Næstformand	Peter Ludvig Ladegaard	Køge	22435445	peter@smilepost.dk
Best.medlem	Anders Sixtus Andersen	Ringsted	21630494	anderssix@hotmail.dk

Lokalgruppe Sydsjælland

Formand	Poul Erik Andersen	Næstved	20874391	pea.propa@gmail.com
Næstformand	Palle Weber	Næstved	22771381	rebewellap@gmail.com
Best.medlem	Erik Jensen	Holmegaard	30334315	toftjensen2@mail.com
Pårørenderepr.	Jonna Kjær	Næstved	21276241	pejk@email.dk

Selvhjælpsgruppe Vordingborg

Best.medlem	Steen Ott	Askeby	21784000	s.l.ott@mail.dk
-------------	-----------	--------	----------	-----------------

Lokalgruppe Guldborgsund - Lolland

Formand	Asbjørn Rasmussen	Nykøbing F.	22874021	asseras@outlook.dk
---------	-------------------	-------------	----------	--------------------

Næstformand	Kjeld Larsen	Toreby L.	51685830	jettekjeld@hotmail.dk
Kasserer	Henning Jørgensen	Maribo	25789945	henning.rona@gmail.com
Best.medlem	Finn Poulsen	Nakskov	21844426	finn.poulsen20@hotmail.dk
Best.medlem	Bjarne M. Sørensen	Stubbekøbing	23611337	bms49@pc.dk
Pårørenderepr.	Rona Jørgensen	Maribo	28606272	rona.henning@gmail.com
Pårørenderepr.	Ulla Rasmussen	Nykøbing F.	60819188	ullaesholm@gmail.com

Region Fyn

Regionsbestyrelse Fyn

Formand	Viggo Munck	Middelfart	29329319	viggomunck@gmail.com
Næstform./kasserer	Jørgen H. Jørgensen	V. Skerninge	27284849	jorgen.hartvig.jorgensen@gmail.com
Sekretær	Eske Brun	Faaborg	21479488	eskebrun@gmail.com
Best.medlem	John F. Nielsen	Nyborg	51511721	Mott-nielsen@skovparknet.dk
Best.medlem	Niels Einer-Jensen	Odense M	66191949	nielseinerjensen@gmail.com
Best.medlem	Erik Østergaard	Odense C	40270528	trykanalyse@gmail.com
Best.medlem	Søren Lehtonen Due	Odense C	20120223	sdu@youmail.dk
Pårørenderepr.	Eva Mott	Nyborg	20447604	eva55mott@gmail.com

Lokalgrupper i Region Fyn

Lokalgruppe Odense

Pt. samme som regionsbestyrelsen

Selvhjælpsgruppe Svendborg

Kontaktperson	Michael Korsgaard Sørensen	Svendborg	66111123	mks@propa.dk
---------------	----------------------------	-----------	----------	--------------

Region Nordjylland

Regionsbestyrelse Nordjylland

Formand	Ole Jensen	Thisted	29800638	olj@propa.dk
Næstformand	Jørn Kristoffersen	Sulsted	29231243	stoffersen@hotmail.com
Kasserer	Willy Larsen	Nørresundby	40402604	wlarsen@hotmail.com
Best.medlem	Sven Thor Larsen	Nykøbing Mors	51917714	sventhorlarsen@gmail.com
Best.medlem	Ole Kinnerup	Gistrup	21252778	kinnerup@me.com
Best.medlem	Knud Trier	Hobro	25850531	knudtrier@gmail.com
Pårørenderepr.	Mona Fagerberg	Aalborg	25601658	monafagerberg@gmail.com

Lokalgrupper i Region Nordjylland

Lokalgruppe Mors/Thy

Formand	Sven Thor Larsen	Nykøbing Mors	51917714	sventhorlarsen@gmail.com
Næstformand	Ole Jensen	Thisted	29800638	olj@propa.dk
Kasserer	Knud Meelsen	Nykøbing Mors	29442097	
Best.medlem	Bent Holmberg Nielsen	Erslev	30138456	bent.mors@outlook.com
Best.medlem	Steen Jensen	Thisted	40218065	steen.jensen5@mvpb.net

Lokalgruppe Nord

Formand	Jørn Kristoffersen	Sulsted	29231243	stofferk@hotmail.com
Kasserer	Knud Kristiansen	Storvorde	42965571	eskn@stofanet.dk
Best.medlem	Willy Larsen	Nørresundby	40402604	wlarsen@hotmail.com
Best.medlem	Ole Kinnerup	Gistrup	21252778	kinnerup@me.com

Lokalgruppe Himmerland

Formand	Steffen Sand	Hadsund	50426083	sand@pt.lu
Næstformand	Knud Trier	Hobro	25850531	knudtrier@gmail.com
Best.medlem	Flemming A. Hansen	Mariager	21298566	fah47@icloud.com
Best.medlem	Lars Juul Nielsen	Hobro	40734481	Ljn.hadsund@gmail.com

Region Midtjylland

Regionsbestyrelse Midtjylland

Formand	Ole Hansen	Aulum	40276862	oleagent@gmail.com
Næstformand	Peter Skifter	Lystrup	40579202	pskifter@live.dk
Kasserer	Arne Ellerup	Åbyhøj	24465351	ellerup@stofanet.dk
Sekretær	Bent D. Kristensen	Herning	97123765	bdk@lc-dk.dk
Best.medlem	Per Thorsen	Aarhus V	41893288	perthoriha@gmail.com
Best.medlem	Thorkild Kay	Horsens	21755633	thorkild.kay@gmail.com

Lokalgrupper i Region Midtjylland

Lokalgruppe Østjylland

Formand	Arne Ellerup	Åbyhøj	24465351	ellerup@stofanet.dk
Kasserer	Peter Skifter	Lystrup	40579202	pskifter@live.dk
Best.medlem	Benny Christiansen	Hinnerup	30603118	ll.noerreriis@hansen.mail.dk
Best.medlem	Gert Sørensen	Hjortshøj	24289163	gert.bio@gmail.com
Best.medlem	Per Thorsen	Aarhus V	41893288	perthoriha@gmail.com

Lokalgruppe Midtvest

Formand	Ole Hansen	Aulum	40276862	oleagent@gmail.com
Kasserer	Kaj Bjerg	Ørnshøj	97386172	unni.kaj@gmail.com
Best.medlem	Asger E. Knudsen	Ikast	97154545	aek@pc-privat.dk
Best.medlem	Bent D. Kristensen	Herning	97123765	bdk@lc-dk.dk
Pårørenderepr.	Kirsten Jensen	Brande	61782696	skovly7@dlgmail.dk

Lokalgruppe Horsens og omegn

Formand	Thorkild Kay	Horsens	21755633	thorkild.kay@gmail.com
---------	--------------	---------	----------	------------------------

Region Syddjylland

Regionsbestyrelse Syddjylland

Formand	Børge Munksgaard	Nordborg	28359952	boem@bbsyd.dk
Næstformand	Hans Clausen Kock	Augustenborg	51744406	ruthoghans@bbsyd.dk
Kasserer	Erik Søndergaard	Sønderborg	22790034	eriksondergaard@yahoo.dk
Best.medlem	Niels Juhler	Esbjerg	21235616	nielsjuhler@jubii.dk
Best.medlem	Hans Chr. Schack	Holsted	21779966	mail@hcschack.dk

Lokalgrupper i Region Syddjylland

Lokalgruppe Vejle/Kolding

Kontaktperson	Henning Martinussen	Vejle	51528027	martinussen@dukamail.dk
Kontaktperson	Knud E. Sørensen	Vejle	22799462	ingerbullen@gmail.com
FC Prostata	Michael Kramer	Vejle	30251895	mkramer500@gmail.com

Lokalgruppe Esbjerg

Kontaktperson	Niels Juhler	Esbjerg	21235616	jullear@city.dk
Kontaktperson	Knud Skov-Petersen	Ribe	24816278	seminarievej109@gmail.com

Lokalgruppe Varde

Kontaktperson	Erik Ole Jørgensen	Varde	23413734	erikole@dlgmail.dk
---------------	--------------------	-------	----------	--------------------

Lokalgruppe Aabenraa/Sønderborg

Kontaktperson	Georg Nissen	Sønderborg	29495152	georg.nissen@stofanet.dk
Kontaktperson	Erik Lildholdt	Aabenraa	28919127	e@lildholdt.dk

Lokalgruppe Vejen

Kontaktperson	Hans Chr. Schack	Holsted	21779966	mail@hcschack.dk
---------------	------------------	---------	----------	------------------

Udvalg m.m.

Forretningsudvalg

Tonny Clausen, tlf. 29909902, e-mail toc@propa.dk
Børge Munksgaard, tlf. 28359952, e-mail boem@bbsyd.dk
Jesper Brunholm, tlf. 29298444, e-mail jbr@propa.dk
Svend Erik Bodi, tlf. 24641139, e-mail sbodi@outlook.dk

Medicinudvalg

Niels Einer-Jensen, formand, tlf. 66191949,
e-mail nielseinerjensen@gmail.com
Ole Jensen, tlf. 29800638, e-mail olj@propa.dk
Bo Barfod, tlf. 50306022, e-mail bo.barfod@gmail.com
Leif Otterstrøm, tlf. 40434679, e-mail leif_otterstrom@hotmail.com
Axel Petersen, tlf. 21283197, e-mail axp@propa.dk

Kommunikationsudvalg

Jesper Brunholm, tlf. 29298444, e-mail jbr@propa.dk
Tonny Clausen, tlf. 29909902, e-mail toc@propa.dk

Patientstøttegruppen

Støttepersonerne i Patientstøttegruppen findes på
PROPAs hjemmeside – **PATIENTSTØTTE**

Webmaster

Johnny Ejs, tlf. 28102479, e-mail joe@propa.dk

Medlemskartotek

Alle henvendelser vedrørende medlemsregistrering og
modtagelse af PROPAs NYT til:
Sekretariatet, tlf. 33127828, e-mail sekretariat@propa.dk

Sekretariat

Prostatakræftforeningen PROPAs,
Jernbanegade 23 B, 4000 Roskilde
Tlf. 33127828, e-mail sekretariat@propa.dk
Gitte Blixt, landssekretær, tlf. 33127828, e-mail gib@propa.dk
Sekretariatet er åbent hverdage mellem kl. 10.00 og 14.00

Inserat

SLIP NYS GERRIG HEDEN FRI!

EXPERI
MENT
ARIUM

**20%
RABAT**

Særtilbud til PROPA
medlemmer

Science for hele familien

Vis PROPA NYT med denne annonce i Experimentariums butik og få 20% rabat på entréen fra kl. 15.00 til Experimentarium lukker. Rabatten gælder for max 5 billetter pr. person resten af 2019.

Se åbningstider og
planlæg dit besøg på
experimentarium.dk